ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5485 | 10/23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ | 6 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1321 | ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5485

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿آره‌ولك﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանեօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

"ԱՆԲՈՒԺԵԼԻ„ՆԵՐԸ

Այն օգտաշատ յօդուածներու շարքը զոր գրչի տէր ճարտարապետ մը նուիրեց վերջերս Մասիսի մէջ՝ Եւրոպայի ապաքինարաններուն, եւ որ մասամբ արտատպուեցաւ նաեւ Արեւելքի մէջ, պարզ հետաքրքրութիւն մը տածելու սահմանուած չէր միայն: Պէտք էր մանաւանդ որ լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրէր անոնց որոնք գործնականօրէն կը զբաղին Հիւանդանոցի Գ. Թեւին շինութեան խնդրովը որ լուծման մը կամ կարգադրութեան մը յանգելու մօտ է, կ'ըսուի:

Տասը հազար ոսկիի պէտք կայ գլուխ հանելու համար այդ շինութիւնը որ պիտի ունենայ չորս բաժանում, — Ա. անբուժելի հիւանդութեամբ տառապողներուն, Բ. ընտանեզուրկ տղոց ու աղջիկներուն, Գ.՝ ծերերուն ու պառաւներուն եւ Դ.՝ տարափոխիկ հիւանդութենէ բռնուածներուն յատուկ: Այս չորս շինութեանց եթէ ոչ երեքը, գոնէ առաջինը «Ապաքինարան»ներու սահմանին մէջ կ'իյնայ զորս նկարագրող յօդուածներու հեղինակին նպատակն էր, ինչպէս ինքն ալ յայտնեց իր եզրակացութեանը մէջ, որ Թոքախտաւորներու պատսպարման յատկանալի շէնքը փոխանակ շինուելու այն ճախճախուտ ու խոնաւ հողին վրայ որ բանջարանոցի կը ծառայէ հիմակ՝ Գնալը կղզիի պէս օդասուն ու ծովու մօտ տեղ մը բարձրացուի: Եւ կամ, ինչպէս կը խորհին ուրիշներ ալ, Շիշլիի բարձրադիր ու տարածուն հողերուն մէկ անկիւնը, ուր հաստատուած կան արդէն քանի մը հոյակապ հիւանդանոցներ:

Շիշլի կամ Գրնալը կղզի, երկուքն ալ իրենց յաջող կլիմայով յարմարագոյն վայրեր են Ապաքինարանի մը համար զոր մենք, տխուր յոռետեսութեամբ մը՝ հիմակուան «անբուժելի»ներու յատուկ յարկը սկսած ենք կոչել, դեռ շէնքին հիմը չի դրուած: Եթէ անբուժելի պիտի նկատենք Հիւանդանոցի այդ մասին մէջ պատսպարուող հիւանդներն անխտիր եւ անոնց անկողնին վերեւ պիտի սաւառնի այդ անողոք վճիռը, այն ատեն Եէտի-Գուլէն կամ ուրիշ յարմարագոյն վայր մը տարբերութիւն չպիտի ունենան: Բայց եթէ, ինչպէս կը պահանջէ մարդասիրութիւնը եւ ինչպէս կը թելադրէ բժշկութիւնն ալ, հոն պիտի տանինք տեղաւորենք Թոքախտաւորներ որոնցմէ ոմանք ախտին առաջին աստիճանին մէջ կը գտնուին եւ հետեւաբար փրկութեան ամէն յոյս չեն կորսնցուցած. եթէ այն հաւատքով ու այն բաղձանքով կ'ուզենք դարմանել տալ այդ եղկելիները, թէ մաքուր օդը, առողջապահիկ պայմանները եւ մասնաւոր խնամքներ եթէ ոչ կատարելապէս պիտի բժշկեն զանոնք, գէթ կրնան մեղմացընել հալումաշի ցաւերը ու երկարել անոնց կեանքը. այդ պարագային, ինչո՞ւ երբե՛ք ուշադրութեան չառնուեցաւ անոնց յարկաբաժինը յարմարագոյն տեղ մը կառուցանելու առաջարկը որ առաջին անգամը չէ որ կը ներկայացուի լրագրութեան միջոցաւ:

Հիւանդանոցին Գ. Թեւին շինութեան բովանդակ ծախքը 10,000 ոսկի կը հաշուուի, որուն 4000 ոսկին նուիրել յանձն առեր են երկու բարերարներ, — առաջին եւ երկրորդ բաժանումներուն համար 2000ական ոսկի, — պայմանաւ որ «վերջին կատարելագործեալ մեթոդներով կատարուի կառուցումը, առողջապահիկ մեթոդներու կիրառումով»: Ամէն անգամ որ մեր հարուստները՝ բարեգործական մեծկակ նպաստի մը առթիւ պայմաններ կ'առաջարկեն Պատրիարքարանի եւ կամ նպաստնկալ մարմնոյն, աւելի կամ նուազ արդարացի դիտողութիւններ կը հրաւիրեն իրենց վրայ. Ներկայ պարագան հակառակ երեւոյթ մը կը ներկայացնէ. այն երկու բարերարները որոնք 2000ական ոսկի կը նուիրեն Թոքախտաւորներու դարմանման համար, ամէնէն բնական պայմանը կը դնեն եւ չեն ուզեր որ իրենց դրամը անպէտ շէնքեր կառուցանելու միայն ծառայէ. գիտակից ու նպատակայարմար նուիրատուութիւն մը ընել կ'ուզեն եւ մասնաւորապէս իրենց այս հոգածութեանը համար շնորհաւորանքի արժանի են: Եւ իրաւունք պիտի ունենան աւելի առաջ երթալու իրենց պահանջմանը մէջ, այդ զոյգ մը շէնքերուն տեղն ալ իրենք որոշելով, բանջարանոցի մը տղմուտ հողին մէջ նետել չտալու համար իրենց քանի մը հազար ոսկին եւ «անբուժելի»ի դատակնիքը դրոշմել չտալու համար այն խեղճ հիւանդներուն ճակտին, զորս սփոփել, փրկել կ'ուզեն: Հանրութեան ողջամիտ մասը իրենց համակարծիք պիտի ըլլայ:

Տ. Ա.

ԹԻՒՐ ԸՄԲՌՆՈՒՄՆԵՐ

Կրօնական եւ ընկերական խնդիրներու մէջ կուսակցականութեան ոգի մը կայ, զոր պէտք է համանիշ նկատել անհարկի մոլեռանդութեան: Անոր մէջ նախապաշարումներ կան, որոնք առանց մարսուելու, կապարի մը պէս կը ծանրանան մարդուս ստամոքսին վրայ, եւ երբեք ոչինչ հանգամանքով չեն կրնար մուտ գտնել մարդկային կրօնական կամ ընկերական հիւսուածքին մէջ, առողջ արիւնով մը սնուցանելու համար մեր հոգեւոր կամ մասնաւոր կազմութեան ամբողջութիւնը:

Երկար հանգիստէ մը յետոյ, վերջերս այդ միեւնոյն երեւոյթին մէկ ցայտուն իրականութիւնը ըլլալ սկսաւ Աւետաբեր, մեր համայնքին բողոքական հատուածին միսիոնարական կրօնաթերթը:

Թողունք քրիստոնէին հոգեւոր փրկութեան գործին մէջ Յիսուսի Աստուածութեան հաւատալու կամ չհաւատալու պէտքին հանդէպ վերջերս անոր յարուցած անհարկի խնդիրը, որ նոյնիսկ հայ բողոքական հատուածէն շատերուն միամիտ հաւատքին դէմ լարուած տեսակ մը ծուղակ նկատուեցաւ, վերջերս Աւետաբեր նոր ճիգ մըն ալ ըրաւ չըմեղանքի փորձեր մը ընելու, շատ կանուխէն եղանակուած ու աղարդին կերպով կրկնուած յանկերգի մը պէս, արդարացնելու համար «Աւետարանական» անունը, զոր հայ բողոքականութիւնը, թուրթակային նմանողութեամբ 1847-1850 թուականներուն փորձեց որդեգրել, կազմուելիք հատուածին դրսերեւոյթները կարենալ փրկելու համար: Բնական է որ երբ մարդիկ կրօնական շփոթ ժամանակամիջոցի մը մէջ ինքնակոչ յաւակնոտութիւնով մը ինքզինքնին կը մկրտեն «Աւետարանական» անունով, ուշ կամ կանուխ, հարկ պիտի զգան կրօնական դիւանագիտութեան մը բոլոր հնարամտութիւնը թափել՝ արդարացնելու համար այդ անունին գոյութիւնը, հոգ չէ, սակայն, երբ անիկա անուն միայն կը մնայ շարունակ: Պիտակութիւններ կան, որոնց գոյութեան իրաւունքը թիւր ըմբռնումներով միայն կարելի է պաշտպանել: Եւ Աւետաբեր (1904 փետր. փետր 13, թիւ 7. էջ 115-117), վերջին փորձը ասկէ տարբեր ուղղութեան մը մէջ չէր կրնար գործել հայ բողոքականութեան «Աւետարանակա՛ն» անունին չըմեղադրումը:

Այդ թիւր ըմբռնումին արթնցուցած կրօնական կուսակցականութեան յաղթանակին դափնին կը հիւսուի՝ անպատճառ նախատինքովը այն եկեղեցիներուն, որոնց վաղընչական գոյութիւնը եւ միշտ անսասան մնալը բաւական արժանիք մը շինած է արդէն, անոնց ճակտին հիւսելու համար հաւատքի ու սիրոյ արեւներով նախշուն լուսապսակը: Եւ ապահովաբար այդ լուսապսակին փառքը չպիտի կրնային մարել դարերու ընթացքին մէջ մերթ ընդ մերթ երեւան եկող կրօնական բաժանումները:

Կրօնական կամ ընկերական շէնքի մը անկիւնները պէտք է դիմացկուն եւ տոկուն երակներէ կարուին, ու զետեղուին փորուածքին մէջ. սուտ նախատինքով ու յարձակումով լմնուած քարերը աւազահատեր են միայն, որոնք իրարու միանալով հաստատուն անկիւնաքարը կազմելու հանգամանքէն զուրկ կը գտնուին:

Պատ. Յօդուածագիրը գտնելով հանդերձ այս ճշմարտութեան անվիճելիութիւնը, մասնաւոր tactով մը կը շարժէ իր գրիչը. ԱՒԵՏԱՐԱՆ բառին տարբեր նշանակութիւնները, եւ հետզհետէ անոր գործածութեան եւ իմաստին տարբեր փուլերը (phase) կամ դիմայեղութիւնները պարզելէ վերջ «Աւետարանական» անունը ճարտար դարձուածքով (?) մը կը պաշտպանէ բողոքական եկեղեցիին, գրելով միեւնոյն ժամանակ թէ, «բայց այն անձինք եւ այն եկեղեցիք, որ կրօնական վարդապետութիւններու եւ պարտականութիւններու մասին այսինչ Սինոդին, կամ եկեղեցւոյ մէկ հայրապետին որոշումը հեղինակութիւն կը համարեն, պէտք չէ՛ որ «աւետարանական» կոչուին:

Պատ. Յօդուածագրին այս հատուածը սխալ մտածուած ու թիւր ըմբռնուած խօսք մըն է միայն, չոր որոտում մը, որ բարեկրթաբար, ո՛չ կ'անձրեւէ, եւ ո՛չ կարկուտ կը տեղայ: Այն կամաւոր անգիտութիւնը, որ այդ ամբողջ հատուածը կը շնչէ, կ'արժէ որ մանրանշուի հոս: Յօդուածագրին այս տողերէն այնպէս կ'երեւի, թէ բողոքական եկեղեցիին մէջ Սինոդ եւ Աւետարան բոլորովին անջատ մասեր եւ անջատ մարմիններ նկատուած են: Քրիստոնէական այդ ժողովներուն գոյութիւնը ամենամեծ ծառայութիւնն է որ մատուցած է դարերու ընթացքին մէջ: Եթէ Աւետարանը ունենար իր մէջ կեանքի ամէն վիճակներուն յարմարող սահմանումները, իրենց մանրակրկիտ թուումներովը, եթէ Աւետարանը ունենար այն շատ յստակ ու թուաբանական ճշգրտութիւնը հատուածներու, որոնց ըմբռնումը կարելի ըլլար առանց մեկնութիւններու ըմբռնել, Սինոդի մը վճիռը ալ պէտք մը չպիտի ըլլար մեզի մեզի համար: Այն ժողովները, որոնց մէջ կամայականութիւն կամ աւետարանական հեռացում նշմարուած է, մերժուած են մեր Եկեղեցիէն: Անուններէն ու ժողովներէն խրտչելու պէտք մը չունինք. Սինոդը ինքնին նշանակութիւն չունի մեզի համար: Եթէ իր գոյութիւնը կը յարգենք, եւ եթէ արժէք կուտանք անոր վճիռներուն, պատճառը սա է, որ անոր գոյութիւնը Աւետարանի վրայ հիմնուած է. անոնք Աւետարանով է որ կը խօսին, եւ Աւետարանն է որ կը մեկնաբանեն եւ կը բանաձեւեն մեր կեանքի վիճակներուն համաձայն: Տկար գրիչներու տակ՝ Սինոդի մը գոյութիւնը Աւետարանի եւ Աւետարանական անունի դրկումը կը բերէ իր ետեւէն: Քիչ մը անտրամաբան հետեւութիւն չե՞ք տեսներ այդ եզրակացութիւններուն մէջ:

Եթէ երբեք բառը խրտուցիչ հանգամանք մը ունի Աւետաբերի համար, պէտք է ըսել, սակայն, թէ սինոդական ոգին ամէնէն աւելի հոն է որ կը տիրապետէ: Շատ անգամ նոյն այդ սինոդականները միսիոնարական վճիռներու, պատուէրներու, հրահանգներու թարգմանը եղած են հանդէպ հայ բողոքականութեան: Չենք ըսեր, բնաւ, թէ անհարկի դրութիւն մըն է այդ ուղղութիւնը, բնա՛ւ: Մեր ցաւը, սա է որ անունի համար մաքառողները ո՛գիի անանկ պահպանողականութիւն մը, դատելու անա՛նկ միակողմանիութիւն մը, եւ վճռելու անանկ կուսակցականութիւն մը ունին, զոր չենք կրնար հաշտեցնել «աւետարանական» անունին հետ:

Պիտի սպասէինք որ աւելի գործերը խօսէին քան թէ անունները:

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դ.

Եօթը տարի առաջ, երբ «Ֆէրտի վէ Շիւրէքեասի» անուն 275 էջէ բաղկացած վէպը կը հրատարակէր, Խալիտ Զիյա պէյ արդէն առաջնակարգ գրագէտի համբաւ մը ունէր՝ իր նախընթաց երկասիրութիւններուն վրայ հիմնուած, որոնք թէեւ ծաւալով փոքր՝ բայց իմաստի եւ լեզուի տեսակէտով նուազ չէին արժեր:

Հետեւաբար «Ֆէրտի վէ Շիւրէքեասը»ն փայլ մըն ալ եկաւ աւելցնելու անոր վրայ:

Այս վէպը, ինչպէս անոր յաջորդներն ալ, տեղական բարքերէ քաղուած են:

Հօրը ծայր աստիճան խնայողութեամբ, եւ քանի մը պաշտօնեաներու քրտինքով եւ հաւատարիմ աշխատակցութեան հետեւանօք, ընդարձակուած եւ հարըստացած վաճառատան մը տէրն է Ֆէրտի էֆէնտի: Իր էութիւնը զոր երկարօրէն եւ շատ լաւ պատկերացուցած է հեղինակը, այսպէս կազմուած է «Սիրել դրամը եւ ամէն ինչ անկէ սպասել, զայն ամենազօր դաւանիլ»: Այսպէս այդ տկարակամ մարդուն բոլոր ջանքերը դէպի այն կը ձգտին: Ընկերական կեանքն իսկ որ իր նիւթական վիճակը ունեցող ո եւ է անհատի մը համար այնչափ հրապոյր կրնայ ունենալ, գոյութիւն չունի իրեն համար: Կին մը միայն սիրած է, որ պզտիկ աղջիկ մը ձգելով իրեն, ծաղիկ հասակին մէջ մեռած է: Իր բոլոր սէրը դրամէն յետոյ այդ աղջիկն է, որուն դիմացը միայն իր դէմքին վրայ ժպիտը կը տեսնուի սիրալիր, որ յարգալիր ալ է, որովհետեւ այդ մամոնապաշտ մարդը, իր աղջիկէն աւելի, հարիւր հազար ոսկինոց ժառանգորդուհին կը մտածէ անոր մէջ. Իրեն համար, երբեք կարեւորութիւն չունին նախ վաճառատան հին պաշտօնեաները զորս ոչինչ պատճառի համար կը սաստէ, մոռնալով որ արդի վիճակը մեծ մասամբ անոնց է որ կը պարտի: Անոնցմէ ծեր մը միայն մնացած է՝ Հասան Թահսին էֆ.՝ բարի, խօսուն, աշխատասէր, եւ ուրիշ մը, շատ երիտասարդ, Իսմայիլ Թայֆուր՝ որ հանգուցեալ հօրը, Հասան Թահսինի հին ընկերոջ յաջորդած է, անոր վաղահաս մահուամբ բարձրագոյն ուսմնթացքի մը վերջին տարին, դպրոցը ձգել ստիպելով: Հոն ինչ մտադրութիւններ ունէր, որոնք իրականանալու վրայ էին եւ ահա ամէն ինչ կ'ոչնչանայ: Սակայն անիկա արգելք չըլլար լաւ, բանիբուն գրագիր մը ըլլալու: Հոս հեղինակը վաճառատանց գրագիրներու կեանքին վրայ մանրամասնօրէն եւ հեղինակօրէն կը խօսի, կը նկարագրէ այն անհանդուրժելի կեանքը, ուր օրուան մեծ մասը մարդ թուանշաններով եւ միայն չոր ու ցամաք թուանշաններով կ'անցընէ, ամէն ինչ, մարդերն ու իրերն իսկ անոնց նմանցնելու, անոնցմէ կազմուած ըլլալուն համոզուելու աստիճան: Այս կեանքը 30-40 տարի այսպէս 4-10 ոսկի ամսականով, եւ ընտանիքին ապագայի հոգովը պաշարուած:

Ասով մէկտեղ, անոնց մէջ անչափ գթասիրտ, բարի մարդեր կը գտնուին, որ իրենց առօրեայ հոգերէն դուրս՝ ուրիշներու վիշտերն ու պէտքերն իսկ թեթեւցնելու, հոգալու ազնիւ զգացումներով տոգորուած կ'ըլլան, գուցէ իրենց գործատէրերէն ա՛լ աւելի, որովհետեւ անոնց վրայ դառն փորձառութեան տխուր առաւելութիւնն ունին: Ճիշդ այդ կարգի մարդ մը եղած է Թայֆուրի հայրը, որ օր մը իր մայրը նոր կորսնցուցած Սամիհա անունով 6-7 տարեկան աղջիկ մը փողոցի տիղմէն հանելով իր տունը կը տանի եւ իր միակ զաւկին իբր մէկ քոյրը, զայն ալ կը հոգայ: Սամիհա գեղեցիկ աղջիկ մը կ'ըլլայ, բարեկիրթ եւ երախտագէտ: Թայֆուրը կը սիրէ, կը սիրուի անկէ եւ երբ այդ սիրոյն գիտակցութիւնը ունենալով կը խոստովանին զայն իրարու, իրենց մօր հաւանութիւնն ալ կ'առնեն. ալ իրարու կէս նշանուած կը համարուին:

Դիպուածին մէկ քմահաճոյքը կ'ուզէ որ Հաճէր Ֆէրտի էֆ.ի աղջիկը ունենայ այն ամէն լաւ յատկութիւնները, որ կը փնտռուին դեռատի աղջկան մը վրայ: Թէեւ հօրմէն երես առած եւ պզտիկ հասակէն վաճառատան կից ապարանքին տանտիրուհին, նէ լպիրշ աղջիկ չէ, շատ գեղեցիկ, շատ զգայուն, զուարթ, խարտեաշ աղուոր մը (Սամիհային հակառակը) բառին ամբողջ իմաստովը:

Շատ պզտիկ եղած միջոցին, մինչեւ 12 տարեկան, դաշնակի եւ այլ մասնաւոր դասերէն դուրս մնացած ժամանակը հօրը գրասենեակը անցընել կը սիրէ, եւ հոն ալ մասնաւորապէս Թայֆուրով զբաղիլ, որուն շնորհալի դէմքն ու ձեւերը եւ խելացութիւնը իրեն կ'ազդեն, հետեւաբար պզտիկ սիրահար մըն է: Գաղտնի լացերով սկսած այդ օրերն իսկ, սիրուն կապոյտ յուշատետրի մը վրայ կը գրէ այն ամէն խենդ ու խելառ իղձութիւնները, որոնց կարեւորութիւն տալու համար սիրելու է մարդ եւ սաստկօրէն, ինչպէս Հաճէր, եւ սակայն օր մը, անփութութիւնը կ'ունենայ այդ տետրակը մէջտեղ ձգելու: Ֆէրտի էֆ. կը կարդայ զայն. նախ կը վրդովի, տակաւ քանի՛ կը խորհի, ինքզինքը շնորհաւորելէ տարբեր արդիւնքի չի յանգիր, աղջկան բարեդէպ սիրոյն համար, որ կ'իյնար այնչափ արժանաւոր տղու մը, որմէ լաւագոյնը գտնել կարելի չէ:

Դիտելի կէտը սա է, որ Ֆէրտի էֆ. Հաճէրի սէրը միայն բաւ կը համարէ, զայն երջանկացնելու եւ վաճառատան ապագան ապահովելու համար: Կարելի՞ է որ հարիւր հազար ոսկինոց աղջիկ մը գրագիրի կտոր մը մերժէ: Ասիկա այնչափ անբնական, անկարելի կ'երեւայ իրեն որ միտքն անգամ չի գար: Եւ սակայն ճշմարիտ սիրոյ մը հանդէպ զոր Թայֆուր կը զգայ Սամիհայի համար, պատրոնին հարստութիւնը ոչինչ կ'երեւայ իրեն: Ֆէրտի էֆ. իրեն համար անսովոր շնորհներով որքան զինքը խճողէ, մինչեւ շահուն ընկերակից ընելու եւ վաճառատան անուամբ ստորագրելու արտօնելու աստիճան Թայֆուրի վիշտը այնքան մեծ կ'ըլլայ: Ի զուր Հասան Թահսին, իր ծեր ընկերը, զայն համոզել կը ջանայ. հարստութեան իրեն պարգեւելիք առաւելութիւնները կը թուէ, անօգուտ կ'ըլլայ. սակայն քանի որ Ֆէրտի էֆ. բացէ ի բաց իրեն բան մը չըսեր ստիպուած է լուռ համբերել: Սամիհա, ժամանակէ մը ի վեր, Թայֆուրի մռայլ ճակտին տակ անցած դարձածը կը գուշակէ, երբ իր հոգեմօր՝ Ֆէրտի էֆ. մարդ կը ղրկէ՝ նպատակը հասկցնելու: Կը կարծէ թէ Հաճէրի եւ Թայֆուրի միջեւ սէրը փոխադարձ է: Երեւակայելի էն մեծ վիշտերը կը զգայ, սակայն մօրը թախանձանքին վրայ, կը մտադրէ ինքզինքը զոհել, որպէսզի իր սիրելի Թայֆուրը այսպիսի գեղեցիկ ապագայէ մը չզրկէ: Երբ կը հասկնայ որ ինքն է միակ սիրողը, իր մտադրութիւնը գործադրելու Թայֆուրի եւ Հաճէրի ամուսնութիւնը դիւրացնելու մէջ պահ մը կը դեգերի: Մօրը ըրած խօսումը, սակայն, պէտք է գործադրել, այնչափ երախտագէտ է անոնց. կը զոհէ ինքզինքը եւ Թայֆուրը համոզելու համար նոյնիսկ զայն չսիրելը, երբեք չսիրած ըլլալը կ'ըսէ: Թայֆուր կէս մը յապաղ կրթած այս խօսքերուն վրայ՝ կ'ընկճի, կատարեալ գիտակցութիւնը կը կորսնցնէ, կը ձգէ որ ուզածնին ընեն: Հարսնիքը կ'ըլլայ նոյնպէս հաշտ եղող Սամիհան, անտարբեր թողլով Թայֆուրը եւ երջանկութեան գագաթնակէտը տանելով Հաճէրը, որ բանէ մը չի կասկածիր:

Առագաստի գիշերէն իսկ կը սկսին ասոր համար ալ տանջանքները. ինք ի՛նչեր կը յուսար, եւ ի՛նչ յուսախաբութիւն, ի՛նչ անկում: Թայֆուր իրաւ իրեն հետ լաւ կը վարուի, սակայն նէ տարբեր վարուելակերպ մը կ'երազէր. ծնրադրութիւններ, հեշտ փայփայանքներ, վերջապէս իր կոյս մտքին երեւակայած եւ միեւնոյն ճշմարիտ փոխադարձ սիրոյն պարգեւած բոլոր բաներուն տեղ խօսակցութիւններ միայն կ'ունենան, եւ պէ՞տք է աւելցնել, ասոնք իսկ հետզհետէ անհամ դառնալու դատապարտուած: Հաճէր օրն ի բուն կուլայ: Հօրը հարցափորձումներուն բան մը չունի ըսելիք, եւ սակայն գոհ չէ, ո՛չ, երբեք գոհ չէ:

Շաբաթ մը վերջ ալ ի՛նչեր կը մտածէ. հիմա կը հասկնայ թէ չի սիրուիր, ի՛նչեր կ'ուզէ ընել եւ սակայն անկարող է...:

Կէս գիշեր է. յանկարծ կ'արթըննայ, անորոշ վախ մը կը զգայ. ձեռքը կ'երկնցնէ, ամուսինը անկողինը չէ, կը զարհուրի, ո՞ւր գացած ըլլալը չի կրնար հասկնալ. մտքին մէջ փոթորիկ մը, գանկին տակ շփոթ, խառնակ գաղափարներու ալեկոծում մը կայ. կը վառէ մոմը, դուռը կը բանայ, ննջարանէն կը սկսի քալել: Երկրորդ յարկն է. առանց գիտնալու՝ սենեակ մը դիմելու վրայ է: Ապարանքին խորին լռութեան մէջ, կիսամերկ, անդոյն, մատակ ուրուի մը նման կը քալէ. երբեմն շուքէն իսկ կը վախնայ, երբեմն կարծես զայն կը հետապնդէ, կը հալածէ: Հիմա սենեակի մը առջեւն է. նախ անորոշ բաներ մը կը լսէ, քիչ քիչ կը զգայ շշունջի նման կամաց եւ սակայն ամուր ձայնը ամուսնոյն, որ Սամիհային հետ կը խօսի: Վայրկեանի մը մէջ ի՞նչեր չի սորվիր, ի՛նչ նախկին մանրամասնութիւններ չեն գար միտքը: Իրենց երեքին վիճակը ի՛նչ շատ կը հասկնայ, եւ բարկութենէն, ասոր հետեւող վհատութեան զգացումէն կը սկսի ամբողջ մարմնով դողդղալ, կափկափել... Եւ սակայն ներսը դեռ կը խօսին. Թայֆուր հետզհետէ ձայնը կը բարձրացնէ, կ'ուզէ համոզել Սամիհան՝ փախչելու, հեռանալու, միասին ապրելու, մինակ իրենց համար ապրելու. եւ Սամիհան է որ միշտ կը մերժէ. Թայֆուր կը կատղի եւ պայքար մըն է կը սկսի... Հաճէր՝ խելացնոր՝ իրենց սենեակը կը վազէ. հոն կուգայ քիչ յետոյ ամուսինն ալ, որ ինքզինքէն ելած է. չի տեսներ իսկ կինը, որ սենեակին մէջ կանգնած՝ այն երբեմնի խնդուն աղուն, կապոյտ աչքերէն հիմա շանթեր կ'արձակէ: «Մենք Սամիհային հետ այս տունէն կ'երթանք» մը հազիւ կ'ըսէ Թայֆուր, եւ ահա Հաճէր կը խոյանայ դուռը, կը կղպէ զայն, ու բանալին մասը կ'անցնէ: Ի զո՜ւր աղերս, ի զուր աղաչանք յետոյ մէկէն կ'առնէ մոմը, եւ ահուելի, խելքէ մտքէ դուրս կորովով մը, կը դպցնէ զայն անկողնոյ վարագոյրին. բոցերը կը սկսին ամէն կողմ ծաւալիլ. հետզհետէ այն բոլոր գեղեցկութիւնները, գեղարուեստական նուրբ ցոլացումները որ կը պճնէին այդ հարսանեկան սենեակը, անոնց լափլիզող [illegible] կ'ենթարկուին: Պահ մը Հաճէր ինքն ալ կը սկսի վախնալ. «Տուր բանալին Սամիհային հետ պիտի փախչինք» կ'ըսէ Թայֆուր եւ ամէն անգամ որ Սամիհայի անունը կը կրկնուի, Հաճէր այն-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (16)

ԲԻՒԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ը.

ՊՈՒԱ-Տ'ԱՄՈՒՐԻ ՏՈՒՆԸ

Հազիւ թէ սուրճ եւ ըմպելի խմած, տիկին տը Բէրհուարն սեղանէն ելլելով, իր սովորական վեհապանծութեամբ, փոքր սրահը գնաց Իվօնէն առաջ:

Հոն, ունկնդրութիւն շնորհող տահմիկ կնոջ մը շարժուձեւով, նշան ըրաւ Իվօնի, որպէս զի իր քով նստի:

— Մայրիկ, մտիկ կ'ընեմ ձեր խօսքերուն, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը հանդարտութեամբ, որ տարտամ տագնապ մը կը պարտէր իր մէջ:

— Քեզի ըսելիքս սա է, ըսաւ այրին. քսան երկու տարեկան ես հիմա, այսինքն ամուսնութեան տարիքն իսկ անցուցած. պէտք է որ ամուսնանաս:

— Ամուսնանա՛լ մի, բացագանչեց օրիորդը:

— Այո՛, պէտք է ամուսնանաս: Առաջին անգամ որ քեզի խօսեցայ այդ մասին, պատասխանեցիր թէ ո եւ է խոչընդոտ չկար:

— Արդարեւ այդպէս պատասխանեցի, մայրիկ:

— Միթէ նոյն ընդունելութիւնը չես ընե՞ր հիմա այդ առաջարկին:

— Աս ըսել չեմ ուզեր: Ամուսնանալու համար երկու հոգիի պէտք կայ, ինչպէս կ'ըսէ առածը. մինչեւ հիմա ո եւ թեկնածու չէ ներկայացած: Կ'երեւայ թէ այդպիսի մէկը կայ, քանի որ առաջարկ կ'ընէք:

Ո՛րքան ալ ամբարտաւան պաղարիւնութիւն մը ունենար, տիկին տը Բէրհուարն վարանում զգաց, որովհետեւ իր ըսելիքը բացառիկ կերպով ծանրակշիռ հանգամանք ունէր:

— Այո՛, քու ձեռքդ խնդրող մը կայ, ո՛չ թէ վերապահումով, այլ բացորոշ ու ճշգրիտ բառերով, ինչ որ նկատողութեան պէտք է առնել, որովհետեւ քեզ ամուսնութեան խնդրող անձնաւորութիւնը կ'արժէ:

Ու իր թիկնաթոռին վրայ ընկողմանելով եւ եղունգները մաքրելով անհոգ շեշտով մը ըսաւ.

— Այդ մասին խօսեցայ քեզի հետ:

Իվօն շատ տժգունեցաւ: Իր աթոռը ետ մղեց ջղագրգիռ շարժումով մը եւ ոտքի ելաւ:

— Պարոն Պրիւլէի՞ համար կ'ըսէք, մրմնջեց մէկ շունչով, դէմքին վրայ արհամարհանքի աննկարագրելի արտայայտութեամբ մը:

Տիկին տը Բէրհուարն մոռցաւ իր արժանապատուութիւնը եւ անոր վայել դիրքը: Կանգնեցաւ, տժգոյն եւ հաստատակամ տեսաւ իր աղջիկը:

— Լաւ գուշակեցիր: Պարոն Պրիւլէի վրայ կը դառնայ խնդիրը: Այդ թեկնածուին նկատմամբ առարկութիւն ունի՞ս միթէ:

— Ձեզի պատասխանելէ առաջ կ'ուզեմ ձեր կարծիքը իմանալ:

Այդ հարցումը, թէեւ շատ բնական ու պարզ, շփոթութեան ու վարանումի նոր պատճառ մը եղաւ տիկին տը Բէրհուարնի համար: Սակայն պատասխանեց.

— Աստուա՛ծ իմ, ինչ կը խորհիմ մի... Աշխարհիս ամէնէն փայլուն թեկնածուն չէ, այս մասին ես ալ համակարծիք եմ, բայց պատուաւոր է: Պարոն Պրիւլէ երիտասարդ է դեռ եւ տեսքով ալ գէշ չէ: Ասկէ զատ, ինչ որ հազուադէպ է, զօրաւոր իմացականութիւն մը ունի, որով կրցած է նախանձելի դիրք մը գրաւել նահանգին մէջ, ու այդ դիրքը աւելի պիտի բարձրանայ մէկ քանի տարիէն: Անտարակոյս ասպետի երեւոյթ չունի, եւ ոչ ալ այն փայլուն ձիրքերը որոնք մանկամարդ աղջկանց գլուխները կը դարձնեն, բայց վերջապէս մարդ մըն է...

— Գող մըն է, ընդմիջեց Իվօն զայրացկոտ ձայնով մը:

Տիկին տը Բէրհուարն, հեղձամղձուկ, իր կարգին ոտքի ելաւ: Տրուած պատասխանը, որ նօտարին նկատմամբ հիւսուած իր ներբողը կարճ կապել կուտար, տակն ու վրայ ըրած էր իր աղջկան մասին ունեցած պատրանքները: Հեզ, ճապուկ, համակերպած մինչեւ այն ատեն, Իվօն կրաւորական հնազանդութիւն մը միայն ցոյց տուած էր: Եւ ահա իր սովորական վերապահումը եւ քաղցրութիւնը թօթափելով, կը ցնցէր իր վրայ դրուած լուծը եւ մայրական հեղինակութեան դէմ կը մաքառէր:

— Գո՞ղ մի, գոչեց տիկին տը Բէրհուարն: Իվօն, ըսածիդ վրայ չե՞ս խորհիր:

— Ամէնուն ըսածը կ'ըսեմ եւ ամէն մարդ իրաւունք ունի: Պարոն Պրիւլէի այնպիսի գործերուն տեղեակ եմ, որոնք կ'արդարացնեն իմ յայտնած կարծիքս:

Տիկին տը Բէրհուարն բարկանալու տրամադիր էր ու Իվօն չափազանց անախորժ ընթացք մը կը բռնէր.

— Այո՛, գիտեմ թէ ի՛նչ գործերու կ'ակնարկես, պատասխանեց այրին զայրոյթով: Նաեւ գիտեմ թէ դրամդ ի՛նչի համար կը գործածես, նպաստելով այնպիսի մարդոց, որոնց չարժեր շահագրգռուիլ:

Բայց հեզահամբոյր Իվօն մօրը չափ յամառութիւն ցոյց կուտար, երբ իրաւունքը իր կողմն էր:

— Օգտակար ու հաճելի կը սեպեմ դրամս ալ անոր որ ինծի լաւ կը թուի, մայրիկ: Այդ դրամը ինծի կը վերաբերի, քանի որ հօրաքրոջս կտակած է: Մնաց որ բաղդատութեան չեմ դներ խեղճ կին մը, անդութ մահով մեռած նաւաստի մը այրին, ու նօտար մը որ իր դիրքէն օգուտ կը քաղէ, դրամ փոխ տալու թշուառներու, ի վերջոյ անամօթաբար կողոպտելու համար զանոնք:

Այս վերջին խօսքերուն վրայ լռութիւն տիրեց:

(Շարունակելի)

...նափ քարսիրտ կ'ըլլայ։ Թայֆուր կը խածնէ իր վրայ, կը դիմադրէ եւ անոր բռնցքը իր մերկ ուսերը ծածկող գիշերազգեստին թեւէն կը սկսին իրենց աշխուր գործն։ Այրուածի ցաւը իրականութեան անհաւնելիութիւնը ա՛լ աւելի կը չնչէ։ Ալ բանալին կ'ուզէ տալ. չըլլեր։ Թայֆուր խեղդուելով, բոցին ու մուխին մէջ վերջապէս կը յաջողի դուռը բանալ, ու իրեն հետ մէկտեղ քաշկռտել կիսամեռ Հաճէրը դէպի պարտէզ։ Հրդեհը տան միւս մասերը կը սկսի լափել. խուճապ մը կը տիրէ։ Ֆէրուխ էֆ. կ'ելլէ աղջիկը կը փնտռէ, չկայ. դրասենեակ կ'երթայ, դրամարկղը բանալ կ'ուզէ, բանալին անհետացած է ու ան ալ կ'այրի... Անդին պարտէզին մէջ Թայֆուր կիսովին այրած Հաճէրին քով ծնրադրած մէյ մը հրդեհին մոխիր դարձուցած ապարանքը, մէյ մըն ալ մահու եւ կենաց մէջ տառապող գեղանի վրայ տապալուող Հաճէրին կը նայի.... Միտքը արդէն պղտորած, աչքերուն մէջ իմացականութեան վերջին նշոյլ մը կը փայլի «Հաճէր» կ'ըսէ այնպիսի չեչտով մը որ ամբողջ սէր է։ Տապալուող մարմինը շարժելէ կը դադրի, մէկ կողմը այրած դէմքը բնական կծկում մը կ'առնէ, որ ամբողջ մարմինին վրայ կը տարածուի. վերջը աչուըները կ'երեւան, լոյսին արհամարհական ժպիտ մը կարծես կեանքին եւ ամէն բան կը վերջանայ։ Տունը փլած է, Հաճէր մեռած եւ Իսմայիլ Թայֆուրի մտաւորական վիճակը խանգարած։

Հետեւեալ օրն իսկ Սամինէ կը սկսի ինքզինքը խնամել, իրենց մանկութեան սենեակին մէջ, ուր Հասան Թահսին Ֆէրուխ էֆ.ի յատկացուցած տասը ոսկի ամսականը երբ կը բերէ, կը տեսնէ զայն դրասեղանի մը առաջ՝ կեանքին մէջ էն արհամարհած մէկ բանովը զբաղած, այն է օրն ի բուն ստորագրութիւն դնել «Ֆէրուխ վէ չիւրէքճասը նամընա Իսմայիլ Թայֆուր», եւ սակայն Սամինէ դեռ չէ դադրած խենթեցած Թայֆուրը սիրելէ....

ՊԱՐԷՏ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Ընդհանուր կացութիւնը. — Բորթ Արթուրի յարձակումը. — Ալեքսիեւ ծովակալին պաշտօնական հեռագիրը. — Բորթ-Արթուրի մէջ. — Մանչուրիա. — Ճափոն. — Աւստրիա. — Անգլիա. — Մաքարով ծովակալը. — Քուրոբաթքին զօրավարը. — Զանազան լուրեր։

Բարիզ, 19 փետրուար. — Երէկ հեռագիր մը ծանոյց թէ Վլատիվոսթօքի ռուսական մարտանաւերը փետրուար 17ին ընկղմեր են ճափոնական փոխադրանաւ մը, որ ռազմամթերքներ եւ հրանիւթեր կը պարունակէր։ Այս լուրը կարեւոր է, վասն զի ցոյց կու տայ թէ ռուսական այդ մարտանաւերը որոնց Վլատիվոսթօք դարձած ըլլալը ծանուցուած էր, նորէն գործօն վիճակի մէջ են։ Երէկ հրատարակուած պաշտօնական հեռագիրները մինչեւ փետրուար 11 տեղեկութիւն կու տան անոնց նկատմամբ, թէեւ չեն ճշդեր թէ ո՛ւրկէ ածուխ առած են, ի՛նչ է իրենց ուղղեցոյցը եւ թէ ի՛նչ պիտի ընեն մօտաւոր ապագայի մը մէջ։ Ռուսական մարտանաւերը Զուգարուի նեղուցին շրջակայքը ճափոնական նաւ մը ընկղմելէ ետքը, փոթորիկէն խոյս տուած և Ճափոնի ծովին արեւելեան կողմէն արեւմուտք անցած են՝ դէպի Շին-Փօ (ռուսերէն Չիսթաքով) երթալով։ Չիսթաքով Քորէայի արեւելեան եզերքին վրայ կը գտնուի Վու-Սանէն կամ Կէն-Սանէն քիչ մը դէպի հիւսիս, ուր Ճափոնները բազմաթիւ զինուոր ցամաք հանեցին։ Հեռագիրները կը ծանուցանէին նաեւ թէ բուռն փոթորիկ մը կը տիրէր սաստիկ ցուրտով մը։ Հետեւաբար ռուս մարտանաւերուն այդ առաջին շրջանը գրեթէ ապարդիւն եղած է։ Ասանք, յայտնի կ'երեւայ թէ, նպատակ ունէին Ճափոնի Նիբբոն կղզիին եզերքներուն մօտերէն երթալ դէպի հարաւ եւ խորտակել իրենց հանդիպած առեւտրական շոգենաւերը։ Այդ ծրագիրը, սակայն, չկրցան գործադրել փոթորիկին հետեւանքով։ Հեռագիրը ծանոյց թէ Վլատիվոսթօքի այդ նաւաբաժինը նորէն գործի ձեռնարկած է։ Նաւաբաժինը կը բաղկանայ չորս յածանաւերէ, որոնք 18էն 23 հանգոյց արագութիւն ունին. նաեւ լաւ սպառազինուած են։ Ալեքսիեւ ծովակալին հեռագրէն զատ միւս հեռագիրները մեծ կարեւորութիւն մը չունին։ Լոնտոնի մեծ լրագիրներուն հրատարակած հեռագիրները որոնք Նանկազաքիէն եւ Թոքիոյէն հաղորդուած են, Ճափոններու կողմէ գրաքննութեան կ'ենթարկուին։ Առնուած տեղեկութիւններէն սա կը հետեւի թէ հետազօտիչներու միջոցաւ Եալուի մէջ մօտերս ընդհարում պիտի կատարուի Ռուսերուն եւ Ճափոններուն միջեւ։ Միանգամայն թէ Ճափոնները գործողութեան խարիսխ մը փնտռած են Բորթ-Արթուրի մօտ, հաւանօրէն Էլիօթ կղզիին մէջ՝ Տալնիի հիւսիսային արեւելեան կողմը։ Անոնց թորփիլանաւերը, տաջի օրը այդ տեղէն մեկնած էին։ Ամէն օրուան հեռագիրներէն կարելի է նաեւ սա եզրակացնել թէ Բորթ-Արթուրը իր վիճակին կը թողուի եւ թէ դէպի հիւսիս՝ Խարպինի մէջ համախմբում մը կը կատարուի։ Ասոր պատճառը այն է թէ Բորթ-Արթուր զինուորական գործողութեան մը խարիսխը չէ եւ չի կրնար ըլլալ։ Ինչպէս յայտարարած է Ռուսիայէն վերադարձող անգլիացի թղթակից մը, Ճափոնները եթէ յաղթանակեն, Բորթ-Արթուր մինչեւ սպառնալիք մը պիտի ըլլայ անոնց համար։ Եթէ, ընդհակառակը, Ճափոնները չյաղթանակեն, Ալեքսիեւ ծովակալը իր ուժերը Խարպինի մէջ պիտի համախմբէ՝ զարնելու յաղթանակելու համար ահագին զօրութեամբ մը։

Բեդերսպուրկ. — Բորթ-Արթուրի մէջ փետրուար 9ին կատարուած ճակատամարտին վրայ Ալեքսիեւ ծովակալը փետրուար 18 թուականով սա հեռագիրը ուղղեց Ռուսիոյ կայսեր.

«Թորփիլանաւերուն գիշերային յարձակումէն ետքը, ճափոնական նաւատորմը առտուան ժամը 10ին երեւաց Բորթ-Արթուրի առջեւ՝ բաղկացած տասնըվեց մարտանաւերէ։ Մօլեզերքին վրայ հաստատուած նշանացի հեռագիրներու կայանները տեսած էին անոնց երեւումը, ինչպէս նաեւ մեր նաւաբաժինին նաւերը՝ բաղկացած հինգ զրահաւորներէ, եօթը յածանաւերէ եւ տասնըհինգ թորփիլանաւերէ, Սթարք փոխ-ծովակալին եւ Ուխթոմսքի երրորդ կարգի ծովակալին հրամանատարութեանը տակ։ Ռեւա նաւաբաժինը, պատերազմելու պատրաստ, կը կենար Տիւլէր ծովածոցին մէջ։ Անմիջապէս մեր ծովեզերքի մարտկոցները պատրաստուեցան ընդունելու թշնամին։ Մեր նաւաբաժինը երկաթները վեր քաշեց պատերազմական վիճակի մէջ, եւ թշնամիին կողմէ առաջին թնդանօթը արձակուելուն պէս, թէ՛ մեր նաւաբաժինը եւ թէ ծովեզերքի մարտկոցները պատասխանեցին բուռն կրակով մը։ Ամէնէն աւելի թշնամիին կրակին ենթակայ էին մարտանաւերը եւ 15 ու 13 թիւ մարտկոցները՝ առաջինը Ելեկտրական Ժայռին ու երկրորդը Ոսկէ Լերան վրայ։ Միւսներն ալ նոյն վիճակին մէջ էին, մանաւանդ 17 ու 18 թիւերը։ Ճակատամարտին մասնակցեցան՝ առաջին կարգին վրայ Բեդրօբաւլօսք զրահաւորը, ուր կը գտնուէր Սթարք փոխ-ծովակալը. նաեւ Սեվասթոբոլ, Բոլթավա, Բէրէզվիէթ եւ Բոպիէտա. իսկ երկրորդ կարգին վրայ՝ Պաժան, Տիանա, Ասքոլտ, Պոեարին եւ Նովիք յածանաւերը։ Ճակատամարտին մասնակցեցան նաեւ տասնըեօթը ուրիշ նաւեր։ Ճակատամարտին ամբողջ տեւողութեանը միջոցին այս վերջինները նաւատորմին ալ կողմը կեցան քիչ մը հեռաւորութեամբ, սպասելով հրամանի մը դէպի թշնամիին մօտենալու եւ կամ անոր վրայ յարձակելու։ Ծովեզերքի մարտկոցներուն կը հրամայէր զօրավար Պիլօվ։ Առայժմ տակաւին դժուար է ճշդել ճակատամարտին արդիւնքը, սակայն մեր նաւերէն դիտուածին նայելով, թշնամիին մէկ քանի նաւերը վնասուած են, ինչ որ յայտնի կ'ըլլայ ճակատամարտէն ետ կենալու անոր որոշումէն, վասն զի մենք շատ աւելի զօրաւոր էինք։ Մարտանաւերուն հրամանատարները կը տեղեկագրեն թէ մեր նաւազները սքանչելի կերպով կռուած են։ Ուստի, Ձեր Վեհափառութեան կողմէ տրուած արտօնութեամբ, Ս. Գէորգի պատուանշանին խաչերը բաշխեցի սապէս. — Առաջին եւ երկրորդ կարգի մարտանաւերու, որոնց նաւազներուն թիւը երկու հարիւրէն աւելի է, իւրաքանչիւր ջոկատին համար չորս խաչ, երկրորդ կարգի մարտանաւերուն՝ մէկ եւ իւրաքանչիւր թորփիլանաւի՝ մէկ։ Նաեւ մէկ՝ Ոսկէ Լերան նշանացի հեռագիրներու կայանին, որ թշնամիին բուռն կրակին տակ անընդհատ գործեց։ Միանգամայն չորս խաչ՝ թիւ 15 մարտկոցին եւ երեք՝ թիւ 13ին։ Խաչ մը առանձնապէս Նիքիֆոր Ուլէշին թնդանօթաձիգին որ ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով իր պաշտօնին վերադարձաւ։ Մեր կորուստներն են նաւաբաժնին մէջ 5 սպայ վիրաւոր եւ 14 զինուոր մեռած ու 69 վիրաւորուած։ Մարտկոցներուն մէջ 1 մեռած եւ 5 վիրաւոր, որոնց մէկը՝ ծանրապէս։ Վերջացնելով Ձեր Վեհափառութեան, ուրախ եմ յարելու որ Ծայրագոյն Արեւելքի նաւազները ու ցամաքային զինուորները մեծապէս կը փափաքին գերկենդանի ճակատամարտ մը ունենալ թշնամիին հետ, որպէս զի իրենց պարտքը կատարեն հանդէպ իրենց վեհապետին, եւ, անդրդուելի հաստատամտութեամբ, պաշտպանել Ռուսիոյ պատիւը ու փառքը։»

Բարիզ. — Նիու-Չուանկի եւ Ին-Քէուի միջեւ եղող կայաններուն մէջ չինացի բազմաթիւ զինուորներ կան։ Թոյի-Չաոյի գիծին վրայ, Բորթ-Արթուրի մէջ, խիստ հսկողութիւն կը կատարուի։ Սեզարեվիչ, Ռեթվիզան եւ Բալլադա ռուս մարտանաւերուն նորոգութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ առաջ կը տարուի եւ քիչ ատենէն պիտի աւարտի։ Քանի մը օրէ ի վեր հանդարտութիւն կը տիրէ Բորթ-Արթուրի ու Ին-Քէուի մէջ եւ չինական երկաթուղիներու պաշտպանութիւնը յանձնուած է Չիհաչով զօրավարին որ Ամուրի սահմանագլուխին զինուորներուն հրամանատարն է։ Ամէն կողմ կամաւորներու խումբեր կը կազմուին, որոնց պետ կարգուած է Սարէնկօ ընդդեմապետը։ Չինու արեւելեան երկաթուղիին առեւտրական ճիւղը կը ջանայ սովորական վիճակի մէջ պահել ուտելիքներու եւ չոր խոտերու գինը, որոնցմէ կ'ուզէ պէտք եղածէն չափ մը թերել պատերազմի ատենին համար։

— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն. — Չէ-Ֆուի եւ Բորթ-Արթուրի միջեւ եղած ընդծովեայ հեռագրաթելը կտրուեցաւ եւ կ'ըսուի թէ Ճափոնները կտրեցին։ Նեվզի նաւագործարանին մէջ, Բորթ-Արթուր, երկու նոր թորփիլաձանձներ ծովը իջեցուցին՝ խանդավառ ծափահարութիւններով։ Ալեքսիեւ ծովակալը այդ նաւերու նաւազներուն բանախօսութիւն մը արտասանեց, որ խոր տպաւորութիւն առաջ բերաւ։ Ցետոյ այդ թորփիլանաւերը նաւատորմին մօտ գացին։ Գործաւոր չգտնելուն համար, զինուորները կը պարպեն թշնամութիւնները սկսելէն ետքը Բորթ-Արթուր ժամանած չէզոք նաւերուն ապրանքները, որոնք ածուխներէ կը բաղկանան։

Լոնտոն. — Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի։ — Կը կարծուի թէ Բորթ-Արթուրի մէջ ճափոնական թորփիլանաւերուն կողմէ վերջին անգամ կատարուած յարձակումին ատեն ամէնէն աւելի վնասուած է Պաեանա մարտանաւը։ Ճափոնները 450 մեթր հեռուէն յարձակեր են։ Ճափոններու կրկնակի յարձակումներէն ռուսական տասը մարտանաւեր պատերազմելու անկարող վիճակի ենթարկուեցան, եւ հոս կը կարծուի թէ, ասկէ վերջը, բաց ծովի մէջ ճակատամարտ պիտի չկատարուի, վասն զի ճափոնական թորփիլանաւերը կրնան միեւնոյն նպատակը ձեռք բերել աւելի արագ կերպով եւ նուազ զոհողութեամբ։

Բորթ-Արթուր. — Հոս հանդարտութիւն կը տիրէ։ Երկու հակառակորդները հաւանօրէն իրենց զինուորները կը համախմբեն։ Ծովի վրայ, երէկ իրիկուն, մինչեւ Թա-Լիէն-Ուան, բազմաթիւ լոյսեր տեսնուեցան, բայց շուտով մարեցան։ Ալեքսիեւ ծովակալը անձամբ այցելեց մարտկոցները։ Շնորհակալութիւն յայտնեց թնդանօթաձիգներուն, որոնց Ս. Գէորգի խաչեր յանձնեց՝ փետրուար 9ի ճակատամարտին համար։ Լուր առնուեցաւ թէ ճափոնական նաւատորմը երկու մասի բաժնուած է։ Առաջինը կը հսկէ Չէմուլբօ եւ Յիւզան զինուորներու ցամաք հանուելուն վրայ՝ երկրորդը ճափոնական ծովեզերքը կը պաշտպանէ՝ Վլատիվոսթօքի ռուս նաւաբաժինին յարձակումներուն դէմ։ Մանչուրիոյ ժողովուրդը իր կամքովը ձի եւ պաշար կը վաճառէ զինուորներուն։

— Ճափոնական լուրերու նայելով, Ճափոնները մեծ խանդավառութիւն մը ցոյց չեն տար։ Կ'երեւայ թէ պատերազմին համակիր չէ մեծամասնութիւնը, որ կը կրէ անոր առաջ բերած դրամական բոլոր բեռները։

— Ըսուեցաւ թէ չինական հրոսախումբեր Ին-Քէուի նահանգին մէջ հեռագրի եւ հեռաձայնի թելերը կտրած եւ Տալնիի հետ հաղորդակցութիւնները խզած են։ Ասիկա դիտմամբ հնարուած լուր մըն է Ճափոններուն խանդավառութիւնը գրգռելու եւ մինչեւ հիմա ցոյց տրուած անտարբերութիւնը անհետացնելու համար։ Ճափոնի ծայրայեղ ազգասէրներն էին որ պատերազմը գրգռեցին։

— Կիրինի եւ Թիցիքարի մէջ տեղական իշխանութիւնները հանդարտութեամբ հրաւէր կը կարդան չինական ժողովուրդին, յարելով որ վստահ ըլլան Ռուսիոյ վրայ եւ կարեւորութիւն չտան Ճափոնէն եկած զրոյցներուն։

Թոքիօ. — Բորթ-Արթուրի մէջ հրատարակուած Նովի Քրայ լրագրին Նոկազաքիի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ փետրուար 17ի առտուն ռուսական Մանչուրիա, Շիլքա եւ Մուքտէն շոգենաւերը զորս վարձած էին Պ. Պ. Կինզպուրկ, Օրէնսքի եւ Շուլթնէր, Նակազաքիի մէջ գրաւուեր են Ճափոններուն կողմէ։ Մուքտէն թող տրուեր ու Չէ-Ֆու ղրկուեր է։ Նոյն թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ճափոնի ժողովուրդը բոլորովին անտարբեր է պատերազմին նկատմամբ եւ բնաւ խանդավառութիւն չկայ։ Թղթակիցը Չէ-Ֆուի մէջ տեսեր է չորս շոգենաւեր որոնք Բորթ-Արթուր տանելու համար ալիւր բեռցած էին, բայց Չէ Ֆու ցամաք հանուեր են։ Անգլիացիները ու Ճափոնները ուրախ են ճափոնական յաջողութեանց համար եւ անհաւատալի զրոյցներ հրապարակ կը հանեն։ Գերմանները մեծապէս փափաքող են Ռուսիոյ յաջողութեանը։

Լոնտոն. — Թօքիոյէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ ճափոնական թորփիլահալածներուն նկատմամբ մանրամասնութիւն կը տրուի, որոնք Բորթ-Արթուր երթալու ատեն ցիրուցան եղած էին փոթորիկին հետեւանքով, բայց ամէնքն ալ անվնաս վերադարձան նաւային կայանները։

— Նոկազաքիէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի. — Ռեթվիզան զրահաւորը տակաւին խրած կը մնայ. իբրեւ մարտկոց կը գործածուի եւ նորոգելու համար ձեռնարկ մը չըլլար։ Ռուսերը կը խոստովանին թէ իրենց նաւատորմը չի կրնար մաքառիլ Ճափոնի նաւատորմին դէմ, բայց ցամաքի վրայ երբ ճակատամարտ կատարուի, խնդիրը պիտի փոխուի։ Բորթ-Արթուրի մէջ առատ ալիւր եւ բրինձ կայ։ Ճափոններուն ձեռքը ինկած նաւերուն ռուս ուղեւորները որոնք Սասէպօ տարուած էին, արձակուեցան, ոմանք Ճափոն մնալու պայմանով եւ ուրիշներ ալ ազատ ըլլալով ուզած տեղերնին երթալու։

— Գերմանական Հերթա եւ Տէօյչլանտ շոգենաւերը որոնք Օտեսայի ռուս վաճառատան մը կողմէ վարձուած են, Օ Թաքօյի (Ճափոն) մօտ Ճափոններուն ձեռքը ինկեր են։

— Ճափոնի կայսրը հրամայեց որ գանձին մէջ գտնուած ոսկի եւ արծաթ դրամները Պանքային յանձնուին՝ որպէս զի անոր գործառնութիւնները դիւրանան։

— Միքատօն, մարէշալներու եւ իշխաններու ներկայութեամբ, դրօշներ յանձնեց պատերազմի գացող զօրագունդերուն։

Վիեննա. — Ֆրանց-Յոզէֆ կայսրը, պատերազմի սկիզբը, հեռագիր մը ղրկեց Ռուսիոյ՝ մաղթելով ռուսական բանակին յաջողութիւնը։ Վիեննայի ու Բէշթի մէջ հանրային կարծիքը ընդհանուր կերպով Ճափոնի նպաստաւոր է։ Նիքոլա Բ. իսկոյն հեռագրով պատասխանեց Ֆրանց-Յոզէֆ կայսեր, մաղթանքներ ընելով խաղաղութեան պահպանման համար։

Լոնտոն — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեց թէ Անգլիա կրնայ խորհուրդ տալ Չինաց՝ որ խզէ Ռուսիոյ հետ կնքած Այկունի դաշնագրութիւնը։ Ռուսիա տուեր պատրուակը տուած է, չգործադրելով Մանչուրիան պարպելու մասին կնքուած պայմանագրութեան տրամադրութիւնները։ Խորհրդականը յարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը կը հաւանի Լորտ Տէրպիի կողմէ 1877 փետրուար 6ին Ռուսիոյ դեսպանին ուղղուած ծանուցագրին, որ կը վերաբերի պատերազմին ատեն Սուէզի ջրանցքին նաւագնացութեան վերաբերեալ սկզբունքներուն։ Այնպէս կը նկատէ թէ 1888 հոկտեմբերին նոյն ջրանցքին պայմանագրութեան Ա. ու Զ. յօդուածները կը համապատասխանեն նոյն սկզբունքներուն։ Դ. յօդուածին Բ. հատուածին տրամադրութեանց գործադրութիւնը. պաշտօնեայ կանոնագիրները հրատարակուեցան եգիպտական կառավարութեան կողմէ։ Լորտ Սթանլի յայտարարեց թէ Ռուսիոյ ու Սիպերիոյ ճամբով Ծայրագոյն Արեւելքի թղթատարին առաքումը ընդհատուած է, որով Սուէզի կամ Ամերիկայի ճամբով պիտի ղրկուի։

Բեդերսպուրկ. — Մաքարով ծովակալը օտար երկիրներու մէջ ամէնէն աւելի ծանօթ ռուս ծովակալն է։ Նշանաւոր հանճարեղութեամբ մը օժտուած ըլլալով շատ բաներ հնարած է, որոնք հիմա կը գործադրուին ո՛չ միայն ռուսական, այլ օտար նաւատորմերուն մէջ ալ։ Զանազան պատերազմներու մէջ նշանաւոր հանդիսացած է։ Հնարած բաներուն մէջ կայ դրութիւն մը, որով փոքր նաւերուն ծակերը կը գոցուին խուցեր լաթերու միջոցաւ, որոնք նաւերուն տակը իջեցուելով, ջուրերուն ներս խուժելուն առաջքը կ'առնուի, մինչեւ որ նաւահանգիստ մը երթայ։ Քանի մը տարի առաջ նաւերու ընդհարումը արգիլելու համար առաջարկեց նաւերու ծայրերը փոխել երկայն մաս մը շինել որուն մասերը հետզհետէ խզուելով, ընդհարումը բոլորովին կը մեղմացնէին։ Ասիկա չգործադրուեցաւ։ Մաքարով ծովակալը ռումբերուն համար ալ գիւտ մը ըրած է։ Օր մը փորձեր կը կատարուէին ռումբով ծակելու զրահապատ տախտակներ որոնց մակերեսը կարծրացած է մասնաւոր պատրաստութեամբ մը։ Ռումբերը տախտակին զարնուելով կը ջախջախուէին, առանց ծակելու։ Ծովակալը հակառակ կողմը դարձնել տուաւ այդ տախտակները, ռումբերը ծակեցին ու անցան առանց իրենց ձեւը փոխելու։ Մաքարով ծովակալը մտածեց թէ խնդիրը լուծելու համար զրահատակին կարծր մասին վրայ պէտք է կակուղ մարմին մը դպցնել. այդ տեսութեամբ էր որ ռումբերուն ծայրը աւելի կակուղ պողպատ մը դնել տուաւ՝ չինական փոքր գլխարկի ձեւով։ Մաքարով ծովակալն էր որ շինեց սառուցահատ նաւերը, որոնցմով կարելի կ'ըլլայ ձմեռատեն ազատ պահել նաւահանգիստներուն մուտքը։ Այդ նաւերը իրենց գլխու կողմը զգալի ձեւով մաս մը ունին, որով սառոյցը իրենց տակը կ'առնեն ու կը ջախջախեն։

— Քուրոբաթքին զօրավարը մարտին յիսունվեց տարեկան պիտի ըլլայ։ 1864ին մտած է զինուորական ասպարէզ։ 1874ին Ալժէրիա գացած ըլլալով ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է նոյն երկրին վրայ։ Զանազան պատերազմներու գտնուած եւ հրատարակութիւններ ըրած է։ 1898էն ի վեր կը վարէ պատերազմական նախարարի պաշտօնը։ Ամէնէն աւելի զբաղած է Ծայրագոյն Արեւելքի զինուորական կազմակերպութեան գործով։ Վերջապէս Քուրոբաթքին զօրավարը Ռուսիոյ ամէնէն նշանաւոր զինուորականն է։ Լաւ կը ճանչնայ թէ՛ Ծայրագոյն Արեւելքը եւ թէ իր հրամանին տակ գտնուած զինուորները։

— Օտար տէրութեան մը գործակատարը կ'առաջարկէ Ռուսիոյ վաճառել 1890ին շինուած մարտանաւ մը, երկու յածանաւեր եւ երկու թորփիլահալածներ։ Ըսել ալ գիտէ թէ այդ առաջարկութիւնը ո՛րու կողմէ կ'ըլլայ։ Սա յայտնի է թէ բանակցութեանց համար կատարուած թղթակցութիւնը գերմաներէն է։ Ռուսիա չուզեր կատարել այդ գնումը, վասն զի մարտանաւը հին ձեւով շինուած է։ Գործակատարը ծանոյց թէ Ռուսիա եթէ չգնէ, Ճափոն պիտի ծախուին։

— Պալթիկի նաւագործարաններէն առնուած 250 գործաւորներ Բորթ-Արթուր պիտի երթան՝ վնասուած մարտանաւերուն նորոգութեանը աշխատելու համար։ Դժուարութիւն մը եթէ կայ, այն է թէ Բորթ-Արթուր չոր աւազան չունի մեծ մարտանաւերու համար։

Լոնտոն. — Անգլիոյ բոլոր նաւարաններուն մէջ արտասովոր աշխուժութիւն մը կը տիրէ այս միջոցիս, աշխուժութիւն մը որ Ղրիմեան տարիէն ի վեր չէր տեսնուած. բոլոր պաշարները խնամով աչքէ անցուեցան։ Պատերազմական հին եւ անպէտ իրեղէններուն տեղ բոլորովին նորերը տրուեցան անյապաղ։ Վաթսուն մարտանաւեր նոր եւ ահագին թնդանօթներ ստացան։ Չորս տարի առաջ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան կողմէ յանձնարարուած չորս հարիւր յիսուն փոքր թնդանօթները պատրաստ են։ Ասոնցմէ չորսական հատ պիտի տրուի անգլիական իւրաքանչիւր զրահաւորի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Բարեփոխման առաջարկ մը մերժուած. — Յայտարարութիւններ. — Չինացի գործաւորներու խնդիրը։

Լոնտոն, 19 փետր. — Երեսփ. Ժողովին մէջ, Պ. Սամուէլի բարեփոխման առաջարկին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէն յայտարարեց թէ կը խոստովանի օրինաւորութիւնը այն փափագին, որով առժամ գործաւորներ վարձել կ'ուզեն, բայց Ժողովն ալ պարտական է պաշտպանել Թրանսվալի բնակչութեան շահերը։ Յարեց թէ պաշտօնաթուղթերու ուսումնասիրութիւնը զինքը համոզած է որ տեղացի գործաւորները հազուագիւտ չեն, ինչպէս կ'առարկուի։ Բանախօսը ի վերջոյ յայտարարեց թէ անգլիական կառավարութիւնը եթէ երբեք այդպիսի քաղաքականութեան մը մղէ երկիրը, օր մը պիտի զղջայ այդ բանին վրայ։ Պ. Պրոտրիք ըսաւ թէ Չինացին երեք տարուան համար միայն կը յօժարի աշխատիլ Թրանսվալի մէջ։ Ներկայ առաջարկը անհրաժեշտ է ո՛չ միայն հանքերու, այլ եւ ուրիշ ճարտարարուեստներու։ Ժողովը, 230ի դէմ 281 ձայնով մերժեց Պ. Հէրպէրթ Սամուէլի բարեփոխման առաջարկը։

— Կը կարծուի թէ չինացի գործաւորներ աշխատցնելու մասին պատրաստուած կանոնագիրը պիտի գործադրուի անմիջական կերպով։ Հարաւային Ափրիկէի առեւտրական տուները արդէն իսկ հրամաններ տուած են Ծայրագոյն Արեւելքի իրենց գործակալներուն, փութով գործաւոր հաւաքելու համար։ Առաջին խումբը ապրիլին վերջերը կամ մայիսին սկիզբները պիտի հասնի Եոհանսպուրկ։

— Չինացի գործաւորներ աշխատցնելու ի նպաստ հանքատէրերու կողմէ մղուած պայքարը կը շարունակուի։ Սթար լրագիրը տեղեկագրութիւններ կը հրատարակէ, կատարուած ծանօթ վաճառականներու եւ դրամատանց տնօրէններու հետ։ Ասոնք կը յայտարարեն թէ գործերը լաւ չեն երբեք, թէ վաճառականութիւն կը նուազի բայց յոյսերնին դրած են չինացի գործաւորներուն վրայ։ Ուրիշ տեղեկութեան պաշտօնեաներն ալ կը ծանուցանեն թէ անիրաւներու թիւը աւելցած է։ Վերջապէս վիճակագրութիւններ կը հրատարակուին, ապացուցանելու համար թէ սպիտակամորթ գործաւորներու օրականը հինգ անգամ աւելի սուղ է չինացի գործաւորներու օրականներէն։ Հանքերու Սենեակին տարեկան ընդհանուր ժողովին մէջ նախագահ Սըր Կ. Ֆարրար յայտարարեց թէ կացութիւնը այնպէս չէ, ինչպէս կը յուսացուէր պատերազմէն առաջ։ Հանածոյ ճզմող 2785 մեքենայ անգործութեան մէջ են, բայց չինացի գործաւորներու ներմուծումը պիտի փրկէ հանքային ճարտարագործութիւնը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Հաննայի յուղարկաւորութիւնը. — Ձգած հարստութիւնը. — Ֆեմինիսթ քաղաքապետը. — Սէն-Լուիի արուեստահանդէսը։

Ուաշինկթըն 19 փետր. — Չորեքշաբթի օրը Կափիթոլի մէջ ի պատիւ հանգուցեալ ծերակուտական Պ. Հաննայի համար կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնէն յետոյ, Քլիվլէնտ (Օհիօ) փոխադրուեցաւ մարմինը, ուր կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը։ Պ. Հաննա 30 միլիոն ֆրանքի հարստութիւն մը կը ձգէ։ Միլիառատէրերու երկրին համար բաղդատաբար համեստ հարստութիւն մըն է ասիկա։ Պ. Հաննայի վերջին քաղաքական գործունէութեան արդիւնքն էր այն փոփոխութիւնը, որով Բանամայի պարանոցէն ջրանցք բանալու ծրագիրը ընդունուեցաւ, հակառակ նախապէս Նիքարակուայի ճամբուն ընդհանուր հաւանութեան արժանացած ըլլալուն։

— Նիւ-Եորքի նոր քաղաքապետ Պ. Մաքքէլլան ճշմարիտ ֆեմինիսթ մըն է։ Իր կատարած ամուսնութեանց մէջ ոչ միայն զանց առած է «քաղաքապետին իրաւունքը», այն է համբոյր մը տալ հարսին, այլեւ ջնջած է «հնազանդիլ» բառը։ Այս մասին Պ. Մաքքէլլանի կարծիքը հարցուելով քաղաքապետը սապէս պատասխանեց. «Ամուսնական ո եւ է արարողութեան ատեն չեմ գործածեր այդ բառը։ Այսօր կարդացած բանաձեւիս մէջ ալ կար, բայց զանց ըրի։ Երբ թաղապետական խորհուրդին նախագահ ու քաղաքին մեծ ատենադպիրն էի, երբեք չգործածեցի այդ բառը։ Նախ որ շատ հին բառ մըն է, յետոյ կնոջ մէկ պարտքը չէր համարուած ատիկա։»

— Ռուսիա ետ կեցած է Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին մէջ ցուցադրութիւններ ընելու մտադրութենէն։ Այս լուրին վրայ ճափոնական քօմիսէրը Ճափոնի հաշւոյն վարձեր է Ռուսիոյ համար սահմանուած տեղը։

ՀԵՐԵՐՈՆԵՐԸ

Արշաւախումբը. — Ընդհարումներ։

Պերլին 19 փետր. — Արշաւախումբը փոքր ջոկատներով կը յարձակի թշնամիին վրայ եւ զանոնք կը ցրուէ։ Փետրուար 11ին, Վինտհուքի տեղակալը Օսիսի մէջ յանկարծակի բերեր է ըմբոստներու բանակատեղը, Վինտհուքի արեւելեան կողմը։ Երկու գերման զօրքեր վիրաւորուեր են, թշնամիէն մէկ քանի հոգի սպաննուեր ու բազմաթիւ արջառներ գրաւուեր են Գերմաններուն կողմէ։ Թնդանօթի ձայներ լսուեր են Վինտհուքի հիւսիս արեւմտեան կողմը. կ'ենթադրուի թէ գաղթային զօրքերը շփման մէջ մտեր են ըմբոստներուն հետ՝ Քոմաս լեռներուն մէջ։

ՆՈՐ ՇՔԱԴՐԱՄ ՄԸ

Շքադրամի մը հաստատումը. — Ոստիկանութեան տրուած շքադրամներ։

Բարիզ, 19 փետրուար. — Ոստիկանութեան վերատեսուչ Պ. Լէբինի կողմէ եղած առաջարկութեան վրայ, Նախարարաց Խորհուրդը պատուոյ նոր շքադրամ մը հաստատեց 1903 տարիի 5ի հրամանագրով եւ այս օրերս բաժնեց Բարիզի եւ Սէնի նահանգին մէջ պաշտօնավարող ոստիկանական պաշտօնեաներուն։ Այս նոր շքադրամը արծաթէ է եւ 27 միլիմեթր մեծութիւն ունի։ Կարմիր եւ կապոյտ ժապաւէններով կը կախուի։

ՆՈՐ ԵՂԻԱ ՄԱՐԳԱՐԷՆ

Տօքթ. Տօուի Աւստրալիոյ մէջ. — Դարձեալ անյաջողութիւն։

Ուաշինկթըն, 19 փետր. — Տօքթ. Տօուի, Եղիա Բ. մարգարէն, որուն Նիւ-Եորքին մէջ տուած քարոզները անյաջողութեան մատնուեցան, հիմա Աւստրալիա կը գտնուի։ Սիտնէյի մէջ կազմակերպած ժողովումը թշնամական ցոյցերու առարկայ եղաւ։ Եղիա Բ. ստիպուեցաւ կառքով փախչիլ. որուն հետապնդեց հինգ հազար հոգիի բազմութիւն մը, Քարոզիչը վախնալով որ գէշ խաղ մը կը խաղան իրեն, բոլորովին անհետացած է հիմա եւ չի գիտցուիր թէ ուր գացած է, թերեւս իր Սիոն քաղաքի հաւատացեալ բնակիչները սա կարծիքը ունենան թէ Եղիա մարգարէին պէս հրեղէն կառքով երկինք բարձրացած է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւթէմարիֆի ատոթէճան աւելցաւ Պուրկազի սամ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Ղալիպ պէյի։ Սալիհէի աստիճան Նէվշեհիր գաւառակին թաղապետական բժիշկ Անաստաս Նաւվան էֆ.ի։

— Լիազաթի ոսկի շքադրամ՝ Մարաշի կառավարիչ Հիւսնի փաշայի։

ԿՆԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, կայս. Իրատէ մը հրամայուած է որ Կ. Պոլսոյ կալուածական տուրքերը մինչեւ ելմտական տարւոյն վերջը, այսինքն յառաջիկայ մարտ 1, ընդունուին կէսը հնչուն դրամով եւ կէսն ալ ամառթօղակի «սէրկի»ով։ Պաշտօնական զեկոյց մը, ելմտական նախարարութեան մէկ անդրագրին վրայ, կը ծանուցանէ թէ կալուածի տէրերը պէտք է օգտուին այդ արիթէն եւ իրենց տուրքերը վճարեն, քանի որ ելմտական տարւոյն աւարտելուն քանի օր մնացած է։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ռումէլիի մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ձմեռուան պէտքերուն համար կատարուած դրամական հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,062,411 ղրուշի։

— Ախթէբոլի, Միթրիցի, Իւնէ Ատայի եւ շրջականերուն կարաւանլներուն հանգանակութեան գումարը հասաւ 921,776 ղրուշի։

— Ընդհանուր քննիչը պատրաստեց Ռումէլիի նահանգաց յառաջիկայ ելմտական 1320 տարուան ելմտացոյցը, որուն մէջ են նաեւ սաւիկան-զինուորներու ծախքերը։

— Կոսովայի նահանգին հինգ գաւառներուն՝ այսինքն 3037 գիւղերու մէջ 2658 գիւղի պահապաններ կան։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիթարիս, ինչպէս ծանուցուեցաւ, չորեքթ իրիկուն կայս. Պալատ հրաւիրուելով ճաշեց եւ յետոյ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Կայս. հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, Կայս. Պալատան առաջին քարտուղար Թահսին փաշա ու երկրորդ քարտուղար Իզզէթ փաշա, Բարիզի սամ. դեսպան Մինիր փաշա, արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ։ Հացկերոյթէն ետքը Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ունկնդրութիւն մը շնորհել դեսպան Պ. Կրիթարիսի։ Ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ դեսպանատան առաջին թարգմանի փոխանորդ Պ. Լէկուտաքիս։ Վեհ. Սուլթանը Իր կայս. մեծարանքները շնորհեց դեսպանին եւ Յունաստանի մասին Իր բարեկամական զգացումները յայտնեց, նաեւ գոհունակութիւն յայտնեց այն ջանքերուն համար զորս դեսպանը կ'ընէ՝ երկու երկիրներու միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց պահպանման մասին, այդ կերպով նպաստելով զանազան գործերու կարգադրութեան։ Վեհ. Սուլթանը ողջութիւնը հարցուց Գէորգիոս Թագաւորին ու արքայական ընտանիքին։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ Պ. Կրիթարիսի պարգեւել թեւի ականակուռ կոճակներ։ Կայս. նոյն պարգեւին արժանացաւ նաեւ Պ. Լէկուտաքիս։ Կայս. ունկնդրութենէն յետոյ նուագածութիւն կատարուեցաւ։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպան Պ. Սիմիչ, տակաւին ապաքինած չըլլալով, կայս. Իրատէի մը համաձայն արարողապետ Իպրահիմ պէյ, երէկ, սերպիական դեսպանատունը երթալով Պ. Սիմիչի առողջութիւնը հարցուց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ առտու, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։ Պառօն Մարշալ ֆօն Պիպէրշթայն իրիկուան կողմ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Անգլիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Ռըտվան փաշա տակաւին տաքընած ըլլալով, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հանդերձապետ Էլիաս պէյ, երէկ Ն. Վսեմութեան ապարանքը երթալով որպիսութիւնը հարցուց։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ. — Ելմտական յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Թաղանօթարանի քէօշկին մէջ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

— Ոստիկանութեան վերակազմութեան յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի նախագահութեամբ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

— Դատական պաշտօնեաներու ընտրութեան յանձնաժողովը գումարուեցաւ երէկ նախարար Ապտիւրրահման փաշայի նախագահութեամբ եւ զբաղեցաւ դատական պաշտօնեաներու ընտրութեամբ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին նոր անդամ Նաւահ պէյ նոյն Խորհուրդին ելմտական ճիւղին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի նոր յանձնարարուած Թօրփիլահալածներու շինութիւնը եւ Թէրսանէի մէջ մարտանաւերուն նորոգութիւնը ամենակատարեալ կերպով տեղի ունենան։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ամէն միջոց ձեռք առնուի՝ ապահովելու հանգստութիւնը օսմ. երկիրները ժամանող գաղթականներուն։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ.— Սամոսի ժողովրդեան կողմէ ուղերձ մը ղրկուեցաւ Բ. Դրան՝ մատուցուելու համար յառ Կայս. Գահոյից։ Այդ ուղերձով Սամոսի ժողովուրդը իր հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը ու երախտագիտութիւնը կը յայտնէ կայս. այն շնորհներուն համար որոնց միշտ կ'արժանանայ. նաեւ կայս. այն ներումին առթիւ որ շնորհուեցաւ Սամոսի ժողովուրդէն մէկ քանի անձերու որոնք զանազան յանցանքներու համար բանտարկուած էին։

ՃԵՄԱԼ ՊԷՅ, վճռաբեկ ատեանին առաջին ընդհանուր դատախազը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկուընէ սկըսաւ իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՍԸՎԱՍԻ նահանգին մէջ ալ կալուածագրի քննութեան յանձնաժողովներ կազմուած են՝ սեպհականութեան իրաւունքը պահպանելու եւ աղքատ ժողովուրդը [illegible] զերծ պահելու նպատակով։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Ֆերիտ պէյի որդին՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Պէտրի պէյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, խորհրդականներու սենեակին օգնական անուանուեցաւ եւ առժամաբար իր հօրը քով պիտի պաշտօնավարէ։

ՔՈԼԻ-ՓՈՍԹԱԼՆԵՐԸ.— Նկատելով որ քօլի-փօսթալներու փոխադրութեան վարձքը ներքին մասերու զանազան տեղերուն համար աւելի է՝ բաղդատմամբ ծովեզերեայ ու երկաթուղիի մօտ գտնուած տեղերու, եւ նկատելով որ առաջիններուն համար զեղչ մը եթէ ըլլայ, աւելի օգտակար արդիւնք պիտի ունենայ, գրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատանին որ այդ մասին պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան երրորդ թարգման Պ. Լակուատքիս երկրորդ թարգման կարգուեցաւ, փոխանակ Պ. Զարպաճօղլըի որ ընդհանուր հիւպատոսութեան բարձրացաւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ երէկ առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ջրանցքներու միացման անանուն Ընկերութեան կեդրոնատեղիին մէջ հրդեհ մը ծագեր է. մանրամասնութիւն չկայ։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ անգլիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պըքանըն, Ֆէրտինանտ իշխանին ներկայանալուն առթիւ խօսած ճառին մէջ, յայտարարեր է որ բրիտանական կառավարութիւնը համակրութեամբ կը հետեւի Պուլկարիոյ տնտեսական զարգացումին եւ թէ վստահ է որ այդ խաղաղ զարգացումը միշտ պիտի շարունակէ։ Ֆէրտինանտ իշխանը պատասխանեց թէ Պուլկարիա բնաւ պիտի չշեղի իր ուղիղ ու խաղաղասէր ընթացքէն, որուն այնքան ապացոյցները տուած է մինչեւ հիմա։

— Սօֆիայի գերմանական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Պէլով Ռուցաու, Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ ընդունուելով, Գերմանիոյ կայսեր կողմէ նուիրուած Կարմիր Արծիւ պատուանշանին մեծ խաչը յանձներ է Պորիս իշխանին որ ներկայ էր։ Այդ պատուանշանը տրուած է Պորիս իշխանին ծննդեան 10րդ տարեդարձին առթիւ։ Կէս ժամ ետքը Պորիս իշխանը նոյն պատուանշանը կուրծքէն կախած, գերմանական հիւպատոսարանը երթալով Պ. Պէլով-Ռուցաուի յանձներ է Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ նուիրուած Ալեքսանդր պատուանշանին մեծ խաչը։

ՊԱՍՐԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ փետր. 2էն 6 քոլերայէ երկու մահեր պատահեր են։ Վարակուած տուները եւ գոյքերը [illegible] են։

ՄԷՔՔԷԷՆ փետր. 8 թուականով կը հեռագրեն թէ ուխտաւորներուն եւ տեղացիներուն առողջապահական վիճակը շատ գոհացուցիչ է։

ՀԱՎԱԼԷՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նահանգներուն համար տրուած «հավալէ»ները վաւերացուած ըլլան ելմտական յանձնաժողովին կողմէ, հակառակ պարագային նոյն «հավալէ»ները ընդունող տէֆթէրտարները խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՁՄԵՌԸ.— Սըվազէն կը գրեն թէ քանի մը օր առաջ Գուլաք Գոյայի թղթատարը բերող հեծեալ ոստիկան-շինուոր Ապտուլլա Տուրմուշ, թղթատարը յանձնելով վերադառնալէն ետքը, Տաւ Տէրէ անուն տեղը փոթորիկի բռնուեր է եւ ձիւնի տակ մնացեր է, սակայն հեծած ջորիովը կրցեր է ազատիլ։ Ուրիշ տասը ուղեւորներ ալ ձիւնի տակ մնացեր, բայց ամէնքն ալ ազատուեր են։

— Տիվրիկիի մէջ օդերը մեղմացած ըլլալով, ձիւները սկսած են հալիլ. միեւնոյն ատեն անձրեւ ալ տեղացեր է։ Ձիւները բոլորովին հալած ըլլալով ճամբաները բացուած են։

ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԻ քիմիագէտ գերմանացի Պ. Լինտէման, որուն պաշտօնավարութեան պայմանագրութիւնը նորոգուեցաւ, երկու ամսուան արձակուրդով Գերմանիա պիտի երթայ՝ երկաթեղէնի նշանաւոր գործարաններու մէջ եւ մետաղներու տարրալուծման համար գործնական նոր փորձառութիւններ ստանալու նպատակով։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ հելլենական հիւպատոսը իր կառավարութեան ղրկած տեղեկագրին մէջ ըսած է թէ Տրապիզոնի նահանգին ծխախոտի բերքը այս տարի անցեալ տարիներէն շատ աւելի է։ Տրապիզոնի նահանգին մէջ ծխախոտի վերջին բերքն է 9,407,151։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Փետրուար 2էն 8 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 238, որոնց 4ը՝ թիֆոյէ, 4ը՝ ծաղիկէ, 1ը՝ կեղծմաշկէ, 29ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԿԵՂԾ ՈՍԿԻՆԵՐ. — Պետական Խորհուրդը որոշեց որ զարդի կեղծ կամ պակաս ոսկիները մինչեւ երեք ամիս փողերանոցին յանձնուին, ուր կտրուելով ու ջնջուելով, անոնց տեղ արժէքին համաձայն զարդի նոր ոսկիներ պիտի տրուին։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն ետքը եթէ կեղծ ու պակաս ոսկիներ տեսնուին, պիտի գրաւուին եւ զանոնք շինողները, բերել տուողները ու վաճառողները պիտի ենթարկուին պատժական օրէնքին մէջ դրամանենգներու համար եղած տրամադրութեանց։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ ժանտախտը բոլորովին անհետացած ըլլալով ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները փետրուար 6/19էն սկսեալ ջնջուած են։

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԻՆ ՈՃԻՐԸ.— Եարըմճայի կայարանին մօտ կառախումբի մը մէջ գործուած ոճրին նկատմամբ զոր երէկ համառօտակի ծանուցինք, աս նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.— Սկիւտարի դատարանին առաջին հարցաքննիչ դատաւոր Ճէմալ պէյի քէօշկին պահապանը՝ Ըրզէլի Իսմայիլ ընտանիքով Ատափազար կ'երթար։ Եարըմճայի կայարանին մօտ առանց գտնուած վակոնին մէջ յանկարծ աղմուկ մը ելաւ։ Անձ մը դաշոյնը քաշելով մխեց Իսմայիլի մէկ քանի տեղը։ Ուղեւորներէն Սապանճալը Ալի ոճրագործին փաթթուեցաւ, անոր արարքը արգիլելու համար, սակայն ոճրագործը զայն ալ զարկաւ քանի մը տեղերէն։ Այդ միջոցին կառախումբը կայարանին մօտեցած ըլլալով, ոստիկանութիւնը իմացաւ ու ձերբակալեց ոճրագործը որ Րումէլիցի մըն էր եւ Ատափազար կ'երթար։ Վիրաւոր Իսմայիլ Իզմիտի թաղապետական հիւանդանոցը տարուեցաւ, բայց գիշերը մեռաւ։ Միւս վիրաւորը՝ Ալի իր գիւղը ղրկուեցաւ, վասն զի վէրքը ծանր չէ. Ուղեւորները կ'ըսեն թէ ոճրագործը Հայտար Փաշայէն կառախումբ մտնելէ ետքը մարդու հետ չէր խօսեր եւ միշտ վար նայելով կը մտածէր։

ՍԵՒԱՄՈՐԹԻ ԴԻԱԿ ՄԸ.— Երէկ առտու Տավուտ Փաշայի կողմը, պարապ գետնի մը մէջ, սեւամորթի մը դիակը գտնուեցաւ. ձեռքերը ու ոտքերը կապուած էին, վիզէն չուան մը անցուած էր եւ բերանը դեղին թաշկինակ մը թխմուած. հին հագուստներ հագած էր։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեց եւ հաստատեց թէ մեռեալը բնակող Հաճի Բաւթալի Պապա անուն մաւրացիկ մըն է։ Ոստիկանութեան բժիշկը դիակը քննեց եւ հաստատեց թէ քանի մը հոգի անոր վիզէն չուան անցընելով խեղդամահ ըրած են։ Կ'ըսուի թէ ոճրին շարժառիթը կը կազմեն մաւրացիկին դրամները։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Դիակին մէջքէն կորզուած «քէմէր»ի մը հետքը կար։

ՊԱՐԿԻ ՄԷՋ ԴԻԱԿ. — Խասգիւղի մէջ Շիրքէթի Խայրիէի գործարանին եզերքէն երէկ պարկ մը գտնուեցաւ, որուն մէջ նորածին մանուկի մը դիակը կար։ Պարկը տակաւին կարուած չէր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ, հեղինակները երեւան հանելու համար։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՈՒՔԸ

Պ. Մայէրօնի խումբը մասնաւոր պատրաստութիւններ տեսած է՝ վաղը գիշերուան սուարէ տիպլօմաթիքին համար որ տեղի պիտի ունենայ՝ պէսպիսութեամբ լեցուն յայտագրի մը համաձայն։ Պ. Մայէրօնի ձեռնածուական բոլորովին նոր փորձեր պիտի կատարէ եւ սինեմաքարը պիտի պատկերացնէ գեղեցիկ տեսարաններ։

Ուրբաթ գիշեր, սովորաւոր շքեղ երեկոյթ՝ ի նպաստ Պ. Ռամիրէզի։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

231ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3% ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

1886ի շրջաբերութիւն

15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904

60,103 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

9,100	50,738	110,187	168,760	205,230
23,301	55,722	125,048	191,661	277,860
26,807	71,734	126,310	195,275	282,766
47,464	73,629	128,277	196,182	377,229
49,411	109,194	146,247	198,945	389,150

* *

1ին ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3% ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

1903ի շրջաբերութիւն

15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904

508,411 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

401,526	506,822	534,286	679,254	734,663
438,986	509,091	553,518	684,995	745,181
467,597	521,336	560,886	692,977	754,874
480,052	523,356	595,535	700,510	775,005
487,009	529,841	607,309	708,300	795,779

Վճարումները կը կատարուին 1904 մարտ 1էն սկսեալ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն, իսկ Կ. Պոլսոյ, Աղեքսանդրիայի եւ Իզմիրի մէջ Քրէտի Լիոնէի կողմէ։

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրէանթալի գինիի եւ գոնեակի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծանուցինք արդէն թէ, մեր եւ Յունաց հիւանդանոցներու հոգաբարձութեանց միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է՝ Եէտի Գուլէի բանջարանոցի հողին սահմանման մասին, որուն վրայ կառուցանել կ'ուզուի նոր շէնքը, այսինքն Ս. Փրկչի հիւանդանոցին Գ. թեւը, — թեւ, ինչպէս շեշտուած է մեր այսօրուան խմբագրականին մէջ, — լաւագոյն պիտի ըլլար՝ յարմարագոյն վայր մը կատարել այդ շինութիւնը, ծախսուելիք հազարաւոր ոսկիները նպատակայարմար կերպով գործածուելու եւ հոն պատըսպարուելիք թոքախտաւորներուն իրական բարիք մը ըլլալու համար։

Թողլով այս պարագան և վերադառնալով բանջարանոցին, կ'իմանանք թէ Յունաց հիւանդանոցի հոգաբարձութեան վերջնական պահանջումն է որ այդ գետնին տարեկան վարձքին (մօտաւորապէս 80 ոսկի) հաւասար եկամուտ բերող մուլք կալուած մը փոխանցուի մեր հիւանդանոցէն Յունաց հիւանդանոցին։ Հաւանական է որ ուրիշ երկրորդական պայմաններ ալ դրուած ըլլան։

Կ'արժէ՞ այսքան կորուսութիւն տալ այդ բանջարանոցի խոնաւ գետնին տիրանալու համար, որ նոյն իսկ եթէ մեր սեպհականութիւնը եղած ըլլար՝ պէտք էր մտածէինք թէ թոքախտաւորներու յատուկ դարմանատուն մը կառուցման յարմա՞ր է եւ ձեռնհաս բժիշկներու կարծիքը հարցնէինք։

—Կիլիկիոյ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը հեռագիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքին ուշադրութիւնը հրաւիրած է օրաթերթի մը այն հրատարակութեան վրայ՝ իբր թէ, Երուսաղէմի մէջ գտնուած ձեռագիր Աւետարան մը իրեն հետ տարած ըլլայ Սիս, եւ թէ այդ ձեռագիրը մեծարժէք հնութիւն մըն է եղեր։ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը կը պահանջէ իր այդ հեռագրովը որ հարկ եղած հերքումը տրուի այդ հրատարակութեան։

— Պատրիարքարանի նշանտուութեանց տոմարէն տեսնուած է որ 1902 տարւոյ մէջ 323 նշանախօսութիւններ տեղի ունեցեր են, իսկ 1903ին մէջ 375, հետեւաբար վերջացող տարւոյն մէջ 52 աւելի եղած է, սակայն Պատրիարքարանէ դիտել կը տրուի թէ վճարուած գումարները նախորդ տարիէն պակաս են, որովհետեւ ամուսնացողներէն շատեր էսնաֆ դասակարգին կը պատկանին եւ մաս մըն ալ բոլորովին ձրի եղած են։

— Կէտիկ Փաշայի քահանայից եւ Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանօք Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան պիտի քարոզէ նոյն եկեղեցւոյն մէջ, որչափ ատեն որ Կ. Պոլիս մնայ։

— Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռոյ եկեղեցական գործոց մասին վերջին լուրերը քիչ մը աւելի մեղմ են. օրինական գործառնութիւնները փոքր ի շատէ թեթեւցեր են։

Ս. Հայրապետը արտօնած էր որ Հայոց բարեգործական մարմինը եկեղեցական նուագահանդէս մը կազմակերպէ։ Տեղւոյն իշխանութիւնը թոյլատրած չըլլալով՝ տեղի չէ ունեցեր այդ նուագահանդէսը։

Շուշիի նահանգային դատարանը կատարեր է յունվար 24, 22 եւ 26ին՝ հարցաքննութիւնը ուսանող երկրաչափ Պ. Ծատուրեանի, Շուշիի Պ. Ղահրամանեանի, Պ. Դանիէլեանի եւ պարականպատակ Պ. Սահակեանի՝ որոնք ամբաստանուած էին եկեղեցական կալուածոց գրաւման գործին առթիւ։ Դատարանը առջի երկուքը անպարտ արձակեր, իսկ Պ. Սահակեանը 8 ամսուան բանտարկութեան դատապարտեր է։

ՄԱՀ ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ԳՈԼՕԼԵԱՆԻ

Ցաւով կը ծանուցանենք թէ ծանօթ փաստաբան Աւետիս էֆ. Գոլօլեան՝ երկարատեւ եւ տաժանելի հիւանդութենէ մը ետք իր մահկանացուն կնքեց երէկ իրիկուն, իր բնակարանին մէջ, Նշան-Թաշ։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը առտու, ժամը չորսին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։

Աւետիս էֆ. բնիկ Ակնեցի էր, տղայ հասակէն Կ. Պոլիս եկած, ու նախ առեւտուրով զբաղած։ Կը պատկանէր մեր փաստաբաններու հին սերունդին եւ առանց իրաւաբանական վարժարանի մը դասախօսութեանց հետեւած ըլլալու՝ միմիայն ինքնաշխատութեամբ եւ իր բնածին պերճախօսութեանը ու աշխուժութեանը շնորհիւ ճարտար փաստաբանի համբաւ մը շահած եւ կարեւոր դատեր առանձնած էր որոնց մէջէն յաջողութեամբ կ'ելլէր ընդհանրապէս։ Պահ մը կոչուեցաւ նաեւ Ներքին եւ Արտաքին գործոց նախարարութեանց փաստաբանի պատուաւոր պաշտօնին։ Վերջին ութ-տասը տարիներու մէջ, սակայն, տարիքին յառաջացման ու զինքը տառապեցնող հիւանդութեան հետեւանօք՝ գրեթէ քաշուած էր գործօն փաստաբանութենէ եւ կը զբաղէր միայն իր ձեռքը գտնուած առկախ դատերով։

Ազգ. շրջանակի մէջ, հանգուցեալը ժամանակաւ մասնակցած էր Պատրիարքարանի ժողովներուն եւ մասնաւորապէս Քաղ. Ժողովին ատենապետութիւնը վարեց մէկ-երկու տարի։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ, 22 փետր. — Բոլորովին սխալ է այն լուրը թէ փետրուար 14ին ճափոնները յարձակած ըլլան Բորթ-Արթուրի վրայ։

ԱՏԷՆ. — Ռուսական մարտանաւեր փորձեցին բռնել անգլիական Մոնկոլիա շոգենաւը՝ ճափոնական նաւ մը կարծելով զայն։ Ռուսերը յետոյ ներողութիւն խնդրեցին շոգենաւին նաւապետէն։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Սէուլի ռուս դեսպանը Շանկայէն փետրուար 15 թուականով պաշտօնական հեռագրով մը կը տեղեկագրէ Չէմուլփոյի առջեւ կատարուած նաւային ճակատամարտը։ Այդ տեղեկագիրը որ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ նման է ճափոնական աղբիւրէ հրատարակուածին, սապէս կ'եզրակացնէ. — «Հաստատուած է որ մեր ռմբակոծութիւնը ընկղմած է ճափոնական թորփիլանաւ մը, թէ Ազամա ճափոնական զրահաւորակը ստիպուեր է դադրեցնել ռմբակոծութիւնը, նոյն իրիկուն ճափոնական Թաքաչիհօ զրահաւորակը ընկղմեր է եւ թէ հետեւեալ օրուան առտուն Ազամա փոխադրանաւով մը ութսուն մեռեալ ու վիրաւոր ղրկեր է։ Ճակատամարտին իրիկունը Սէուլի ճափոնական դեսպանը, Քորէայի կայսեր ներկայանալով, յայտարարեր է թէ ասկէ վերջը Ճափոն պիտի կառավարէ Քորէան. դեսպանը սպառնացեր է ճափոնական զինուորներու կողմէ գրաւում մը կատարել, եթէ իր ըրած յայտարարութիւնը նկատողութեան չառնուի։ Սէուլի ճափոնական դեսպանը նախապէս ըսեր էր եւ է յայտարարութիւն ըրած չէ ո՛չ Քորէայի կառավարութեան եւ ոչ ալ օտար դեսպաններուն՝ Ռուսիոյ հետ բանակցութեանց խզման եւ Քորէայի չէզոքութիւնը բռնաբարելու մասին Ճափոնի տուած որոշման վրայ։

ԲԱՐԻԶ. — Ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով Բարիզի մամուլին սէնտիքային հաղորդեց Նիքօլա կայսեր անկեղծ շնորհակալութիւնը՝ ռուս վիրաւորներու ի նպաստ բացուած հանգանակութեան համար։

ԹԻԷՆ-ԶԻՆ. — Զինանէն առնուած լուրերու նայելով, Հըվան-Հայի թումբերը խզուեր են։ Հարիւրաւոր հոգի խեղդուած եւ բազմաթիւ գիւղեր քանդըւած են։

ԲԱՐԻԶ. — Բըթի Բարիզիէն կ'իմանայ թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն այսօր տեսակցութիւն մը ունենալով Լոնտոնի ռուս դեսպանին հետ, ծանուցեր է որ Անգլիոյ թագաւորը տրամադիր է միջնորդութեան համար իր բարեկամական աջակցութիւնները ընծայել պատերազմիկներուն, եթէ Ջարը ընդունի։

— Չի-Ֆուէն կը հեռագրեն Նիւ-Եօրք-Հերըլտի թէ ամերիկեան երկու մարտանաւեր, երէկ, դէպ ի հարաւ ճամբայ ելեր են յանկարծ, զրոյց ելած ըլլալով որ Շանկայի մէջ միջադէպ մը պատահած է որ առնչութիւն ունի պատերազմին հետ։ Ամերիկեան Աննապոլիս մարտանաւն ալ որ Չի-Ֆու կը սպասէր, Շանկայ գացեր է։

ՍԻՒԷԶ. — Ռուսական Օրէլ ու Սմոլէնսք փոխադրանաւերը ժամանեցին ու ջրանցքը մտան։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Սանթինի իր հարցապնդումը պարզեց, ուզելով գիտնալ թէ ռուս-ճափոնական պատերազմին առթիւ կառավարութիւնը ի՞նչ ընթացքի կը հետեւի խաղաղութեան նպատակով, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իտալական շահերը եւ վաճառականութիւնը պաշտպանելու եւ միջազգային քաղաքականութեան մէջ Իտալիոյ օրինաւոր ազդեցութիւնը պահպանելու։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթօնի պատասխանեց թէ Իտալիա եւ ոչ մէկ կերպով կրնայ բռնաբարել չէզոքութեան մասին իր ըրած յայտարարութիւնը։ Նախարարը բողոքեց Պ. Սանթինիի խօսքերուն դէմ, որոնք, ըստ համապատասխան չեն Իտալիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ եղած յարաբերութեանց, որոնք շատ բարեկամական են եւ զորս պէտք է շարունակել։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարութիւնը 8,824,500 բեսեթայի արտասովոր վարկ մը ուզեց՝ ռազմական իրեղէններու ծախքին համար. նաեւ 960,000 նաւատորմին եւ ծովեզերքներու պաշտպանութեան համար։ Նախարարապետ Պ. Մաուրա, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ ձեռք առնուած միջոցները կատարելապէս կը համապատասխանեն ներկայ պարագաներուն մէջ Սպանիոյ չէզոքութիւնը պահպանելու պարտականութեան։

ԲՐԱԿԱ. — Երէկ առտու ռուսական եկեղեցիին մէջ աղօթքներ եղան Ռուսիոյ բանակին յաղթական հանդիսանալուն համար։ Քաղաքապետը ու խորհրդականները որոնք ներկայ էին, ընդունուեցան «կեցցէ»ներով զորս կ'արձակէր եկեղեցիին շուրջը հաւաքուած ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։ Աղօթքներէն ետք, համակրական ցոյց մը կատարուեցաւ ռուսական հիւպատոսարանին առջեւ։

ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱ. — Քրամբ նաւագործարանը աւարտելու վրայ է իրեն յանձնարարուած օսմ. Մէճիտիէ յածաւորակին շինութիւնը։ Յածաւորակը մարտ 1ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Թուրքիա։

ԻՍՄԱՒԻԼԻԱ. — Փետրուար 11էն 20 Սուէզի ջրանցքէն անցած նաւերուն թիւն է 106 եւ գոյացած հասոյթը՝ 3,060,000 ֆրանք։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱ, 22 փետր. — Քրամբ նաւագործարանը փութով առաջ կը տանի Ապտ-իւլ-Մէճիտ յածաւորակին վերջին աշխատութիւնները։ Յածաւորակը մարտին առաջին օրերուն պատրաստ պիտի ըլլայ ճամբայ ելլելու։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Սէն-Տօմինիկէն կը հեռագրեն թէ ամերիկեան զինուորները բուռն յարձակում մը կատարեր են ըմբոստներուն վրայ, զորս բոլորովին պարտութեան մատներ են։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ալեքսիէվ ծովակալը Բորթ-Արթուրի մէջ հաստատեր է իր ընդհանուր բանակատեղը։ Քուրոբաթքինի զօրավարին բանակատեղն ալ Խարպինի մէջ պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Փետրուար 21ին Սէուլէն 18,000 ճափոնական զինուորներ ճամբայ ելեր են դէպ ի Քորէայի հիւսիսային կողմը։

ԲԷՐԼԻՆ. — Շէնք գնդապետը որ Վիլհէլմ կայսեր ինքնագիր մէկ նամակով Ջարին մօտ ղրկուած էր, խիստ սիրալիր կերպով ընդունուեր է։ Այդ արարքը Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ համակրութեան մեծ նշան մը կը նկատուի Նիքօլա Բ.ի նկատմամբ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ Խորհրդարանը այսօր բացաւ իր նստաշրջանը։

ԲԱՐԻԶ. — Սակարանին վիճակը լաւագոյն էր բարձր միջամտութեան մը եւ սակարանի գործակատարներու եւ «քուլիսիէ»ներու կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիա նաւային մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ։

ԲԱՐԻԶ. — Այս առտու Բարիզ հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ բուռն հրացանաձգութիւն մը կը լսուի Բորթ-Արթուրի կողմէն։

— Բորթ-Արթուրէն կը ծանուցանեն թէ Ռուսերը ետ մղեր են ճափոնական թորփիլանաւերու մէկ նոր յարձակումը։

— Բարիզի սակարանին մէջ, խուճապը արգիլելու համար ելմտական նախարարին ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ ֆրանսական ռանթը բացուեցաւ 95ի, Օսմ. Իւնիֆիէն 77ի, Սպանիական արտաքինը՝ 77.80ի եւ Ռիօն՝ 11.80ի։

— Ռուսիոյ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ բացարձակապէս կ'ըսուի թէ Գերմանիա անպայման կերպով պիտի օգնէ Ռուսիոյ։ Կ'ըսուի թէ եւրոպական տէրութեանց դաշնակցութիւններուն մէջ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան եւ թէ Ռուսիա, Գերմանիա ու Ֆրանսա նոր եռեակ զինակցութիւն մը պիտի կազմեն։

ԹԷՐԶԻ
Օ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆըրանսըզ ալֆարէթխանէսի գարշըսընտա 370 նումէրօլու աբարթըմանտա։

Պու քէրրէ Եվրօբատան սօն մօտա Էնվայի Ֆանթազի վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ զարիֆ պիչիմլի վէ էհվէն ֆիաթլա էլպիսէ իմալ օլունտուղընտան ըռայէթլու միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր Սակարանը գտած է իր լրջութիւնը եւ գործառնութիւնները իրենց սովորական վիճակը։ Երէկուան շատ հազուադէպ սակարանական վիճակը եւ գիներու արտասովոր ելեւէջները արդիւնք էին ո՛չ միայն Ծայրագոյն Արեւելքի շփոթ լուրերուն, այլ եւ Բարիզի Սակարանին մէջ եղած մեծամեծ սնանկութեանց, որոնց մէ՛ջ մանաւանդ պատճառ եղած է ընդհանուր գիներու անկման։

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՏՊՈՒԱԾ ՄԻՋՈՑԻՆ

Օսմ. քօնսօլիտէն կ'արժէ 83.38 փարայ եւ երկաթուղին 108.25 ֆր.։

Մ. Հ.

ՓԱԿՈՒՄ 9 Փետրուար

Օսմ. Քօնսօլիտէ Միացեալ	Ղ. Ո.	82	06
Ամէնէն բարձր գին	»	84	01
Ամէնէն վար գին	»	80	09
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	107	25
Ամէնէն բարձր գին	»	109	12 1/2
Ամէնէն վար գին	»	108	75

ԲԱՑՈՒՄ 10 Փետրուար

Օսմ. Քօնսօլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	82	15
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	107	25
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		189	50
Տէրքօս		252	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	55
Թումպէքի բաժնեթուղթ		5	75
» ժուիսանս		1	50
» պարտաթուղթ		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		502	—
Թրանվայ		98	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիպսիէն		270	—
Լավքիօն		58	—
Անատօլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		10	75
« պարտաթուղթ «		512	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	ֆր.	22	83 3/4
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	62
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	83

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Փետրուար

Անգլիական Քօնսօլիտէ		86	37
Միացեալ պարտք	բաց.	75	50
	գոց	75	87
Օսմանեան Պանքա		11	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5%		39	50
» Մօնօբօլ		40	50
Պուլկարական 1888		79	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		102	25
Ֆօմինիայ		103	—
Թրանսվալ		2	37
Ցլաին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	38 3/4

ԲԱՐԻԶ, 22 Փետրուար

Ֆրանս. Ռանթ 3%		92	90
Միացեալ պարտաթուղթ բաց	Ղրշ.	77	
գոց	»	76	80
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	548	
Օսմանիէ	»	—	
Ռումէլիի երկաթուղի	»	108	50
Օսմ. Թօպաքօ	»	414	—
Օսմ. Ռէժի	»	339	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%	»	474	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1048	—
Իտալական Ռանթ	»	99	—
Սպանիական արտաքին	»	77	10
Թրանսվալ	»	89	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դ ամբողջ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Փետրուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 22 Փետրուար

Թուրքը	ֆր.	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	115	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	100	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	305

ՊՐԻՒՍԷԼ, 22 Փետրուար

Միացեալ պարտք	76	25
Ռումէլիի երկաթուղի	107	50

ԻԽՊԱՐՆԱՄԷ ԻԼԱՆԸ

Միտիլլի պանգասըն Տէրսաատէթ շիւպէսինին Պէյօղլունտա Թարլա պաշընտա Ալթըն պագգալ սօգագընտա օն պէշ նումէրօլու խանէտէ մուգիմ իքէն էլէէվմ իգամէթկեահը մէճհուլ պուլունան փուրընճը էսնաֆընտան Գէորգ Սարգիսեան զիմմէթինտէ մաթլուպը օլան իքի պին սէքզէն իքի ատէտ օսմանլը լիրասը վէ օն իւչ գրուշ [illegible] Թէրսաատէթ [illegible] Թիճարէթ մահքէմէսի մէճլիսինտէն 18 իլուլ 319 թարիխլի վէրիլէն իլամ հիւքմը իճրա օլունմագ իւզրէ Պէյօղլու իճրա տաիրէսինէ [illegible]

Ֆի 7 շուպաթ 319

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

Վ. Արտաւիրոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար 2ին այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Պետերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՍԻՒԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էթիքէթին եւ խցանի բաբխիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

Առաջնակարգ Ընկերութիւն Հոնկրուազ Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի տոկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչերոյ դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆՔԱՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Դավաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՐՆԱԶԵԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

ԹԻՒԹԻՒՆ ԻՉԷՆԼԷՐԻՆ ՍԸՀՀԱԹԻ

Ֆրանսանըն Բէրրինեան չէհրինտէ իմալ իտիլէն «Նօրվէչիեանըն հագիգի վէ սըհհի գաթրան քէաղատը» ինվանընտէ շէրիգ օլան մօսիէօ Ժօզէֆ Պարտօ վէ մախսուսլարը սիկարա քէաղատը իմալը վէ էսասընտա գաթրանը իհթիվա իտէն քէաղըտլար միյանընտա էն սըհհի օլմագլա իշթիհար իթմիշ տիր։ Գաթրանըն պօղազ վէ ճիյէր ավարըզընտա հաֆիզ օլտուղը թէսիրի տէվլէ մալիւմ տըր։ Պու խասսա պինաէն տըր քի Բարիզ մէշհուր տամուսիպինտէ վէ տահա պաշգա սէրկիլէրտէ իհրազ իթտիքլէրի իտէքէ ալթմըշ ալթը մէտալիէյի մուստաիդան նաիլ օլմըշ տըր։ Պունտան պաշգա զաթը հազրէթի Շէհրիարինին քիմեաքէրի տօքթօր մօսիէօ Մանի Թարթէֆընտան տախի սուրէթի միւսաադիգանէտէ թահլիլ իտիլէրէք պու քէաղատըն մաատէի ասլիյէսինի գաթրան թէշքիլ իթթիյինի մէրթէպէի վուզուհա չըգարմըշտըր։ Պու թէտգիգլէրիմիզին սըհհաթընը անլամագ իչուն պու սիկարա քէաղըտլարընտան գուլլանմագ քէաֆի տիր։ Պագլէճէ թիւթիւնճի տիւքեանլարընտա տէֆթէրի օն փարայա սաթըլըր։ Թօփտան օլարագ Սթամպօլտա Թիւթիւն կիւմրիւկիւնտէ 17 նումերօլը մօսիէօ Զօիրօ վէ Բօլի Զօհասըն տիւքեանլարընտա ֆիրուխթ օլունուր։ Ումում տէբօսը Ղալաթատա Տէմիր Խանտա 15 նումերօլու մօսիէօ Տիմիթրիօս Ճօրճիտիս մաղազասընտա տըր։

2—10

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնզայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։

59—80

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու [illegible] խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսո, մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա.
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ եւ խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տարօրինակ դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ եւ է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապատմութեան, մնակութ, ամէն կողմ ճամբորդելու ազատութեան եւ եթէ տասնց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ եւ է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագրերները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու եւ ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 եւ 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթապրուն խան, Օ. Մ. Պ-նքային դիմացը։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌ, Դրանսադլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻՒՀԷՄ, Նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐՍ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տեսուչն է Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասամ Քաֆթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճենիշին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի եւ Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէփփօ	3607	Գոնկօ	2906	Գրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գարսօ	893	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Ծէքքօ	1735
Արիոսթօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	937	Հինտու	3720	Մէլօ	1057	Սըէլօ	1300
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաշիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	341	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Ներօ	1083	Թորտօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	3540	Օթէլլօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4035	Թորնիտօ	487
Գալիփսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասկօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Պօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4285	Կիտանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Քլիօ շոգենաւը. Նաւապետ Սընկ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի
Հորէշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, մարտ 3ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թիւ 22—24 [illegible] Միւհիւրտար խան Ղալաթիա
177

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerc

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ցուլիս

Գշ. 10/23 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Փարապալուս-Շամ, Քէլում, Խաֆա, Բօռդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 12/25 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 14/27 Մէթէլին, Իզմիր, Քիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 15/28 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի,

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԷՆԷԶ ԵՒ ՀԱՅԿԷՆԷԶ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԵՒԾՈՎԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Փետ. 23ին Միքրէյի, Մարսիլիայէն։
» 27ին Սեւաստոպ, Սեւ Ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 24ին Միքրէյի Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում եւ Նովոռոսիսք։
Մարտ 1ին Սիռֆասի [illegible]

Ա. կարգ	Բարիզի	համար	200	ֆր.
»	» Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ.	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիոյ	»	120	»

[illegible]
Առաջին կարգէ 245 ֆրանք. Բ. կարգէ 75 ֆրանք. [illegible] Թօփ Հանէ Քարաքէօյ [illegible]
516 Թ. ՌՈՒՖՈՒԼ

Պատասխանատու ԶԱՐԵՀ ԽՈՒԽՈՒՌԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (3)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱԻՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԲՈՅՐԸ

Կրցածին չափ շուտ վար իջաւ եւ գահավիժօրէն դուռը բացաւ։

—Աստուած իմ, գոչեց ծերունին, պարզուող անհելի տեսարանին առջեւ, իր հիւանդութիւնը բռներ է։ Հօրը՝ Ռուտոլֆ դուքսին պէս ու մեծ հօրը նման։

—Օգնութեան հասէ՛ք, մրմնջեց Բլօթիլտ։

—Աւա՛ղ, տիկին, կարելի չէ բան մը ընել, պատասխանեց Ֆիւլժանս։

Սակայն փորձեց իր խնամքները չռայլել Գ. տը Ռուվրէյի, որ կը շարունակէր անկապ ճիչեր արձակել եւ գլուխը զարնել կաղնեփայտէ մահճակալին տախտակներուն, անկարգ ջղաձգութիւններով։

Բայց ո՛չ մէկ բան կրնար սահմանափակել տագնապին տեւողութիւնը։

Միայն պէտք էր հիւանդը շրջապատել բարձերով, որպէս զի գանկը չխորտակէ։

Վերջապէս տագնապը մեղմացաւ, ջղաձգումները նուազ անհելի դարձան։

Ընդհուպ բոլորովին անհետացան եւ կատարեալ անշարժութիւն յաջորդեց անոր։

Ֆիւլժանս, տակաւին շատ կարմիր, սենեակէն դուրս քաշքշուեց տէրը։

Գ. տը Ռուվրէյի սենեակին մէջ մահճակալ մը ձգուած էր, ուր դրաւ տարաբախտ հիւանդը, որ սկսաւ խոր քուն մը քաշել։

Դքսուհին երկար բազկաթոռի մը վրայ ինկած էր, ուր գիշերը անցուց այնպիսի անզգայութեան ու անշարժութեան մը մատնուած, որոնք նուաղման մը կը նմանէին։

Առտուն կանչել տուաւ Ֆիւլժանը։

—Էհ ուրեմն. ինչպէս է, հարցուց դքսուհին, կոկորդը սեղմուած անձկութենէն։

—Ամբողջ գիշերը հսկեցի դուքսին վրայ...

—Բժիշկին իմաց տուի՞ք... ինչ ըսաւ։

—Տէրս թո՛ղ չտուաւ... ժամը ութին ատենները արթնցաւ եւ հրամայեց որ հագուեցնեմ զինքը... կատարեցի իր հրամանը. յետոյ Բարիզ մեկնեցաւ։

Բլօթիլտ ահարեկած զարմանքով մը գլուխը վեր առաւ։

—Անկարելի՛ բան է, մրմնջեց Բլօթիլտ։

—Պարոն դուքսը ինծի ծանոյց, իմացնելու համար ձեզի թէ իրիկուան ուշ ատեն պիտի դառնար։

Ծերունին դուրս ելաւ։

Բլօթիլտ անձկալից օր մը անցուց։

Ի՞նչ պիտի ըլլար ինք,—ու այդ մարդը...

Ուղեղը կը չարչրէր, հազար ու մէկ ենթադրութիւններ դարձնելով, որոնք իրար կը հերքէին։

Սենեակին խորը քաշուած, համեստ ճաշ մը ըրաւ, Ֆիւլժանսի կողմէ բերուած, որ ծառաներուն իմաց տուաւ թէ մանկամարդ կինը տկար ըլլալուն՝ չէր ուզեր մէկը տեսնել։

Ժամը տասնին ատենները, այդքան յուզումներէ պարտասած, անկողին մտաւ Բլօթիլտ, իր սենեակին վրայ բացուող բոլոր դուռներուն փականքը դնելով։

Պարտասած, խոր քնէութեան մը մէջ թաղուեցաւ. ժամը տասնըմէկին միջոցները կարծեց լսել կառքի մը թաւալումը գաւիթին սալերուն վրայ։

Հետեւեալ առտու, դուքսը, Ֆիւլժանսի միջոցաւ կը խնդրէր իր կնոջմէն թէ կրնա՞ր զինքը ընդունիլ։

Քանի մը վայրկեան յետոյ դէմ առ դէմ կը գտնուէին այր եւ կին,

—Տիկին, իմ ամօթապարտութիւնս եւ յուսահատութիւնս նկարագրող բառերը կը պակսին, ըսաւ դուքսը խորտակուած ձայնով մը, աչքերը յառած գորգին վրայ. չհամարձակելով զանոնք սեւեռել անոր վրայ՝ որուն հանդէպ յանցապարտ կը զգար ինքզինքը։

Խորապէս յուզուած, չպատասխանեց Բլօթիլտ։

Աւելի այլայլած ձայնով մը շարունակեց դուքսը.

—Կ'ըմբռնեմ ինծի նկատմամբ զգացած ձեր բովանդակ հակակրութիւնը, արհամարհանքը. ատոր մէջ կը կայանայ իմ անգութ տառապանքս, որովհետեւ ձեր արտասանելիք վճիռէն կախում ունի ամբողջ կեանքս։

Անձայն, գլուխը ծռեց Բլօթիլտ։

Գ. տը Ռուվրէյ հառաչեց։

Իր դիմագիծերուն վրայ արտայայտուած վիշտը սրտառուչ էր։

Սակայն կոչում ընելով իր բովանդակ հպարտութեան, ցեղային արժանապատուութեան, դուքսը յարեց յախորտագին.

—Այսպէս, ամէն ինչ լմնցա՛ծ է. մեր երջանկութիւնը փճացա՛ծ է ալ եւս։

Բլօթիլտի սովորաբար այնքան քաղցր նայուածքը շող մը արձակեց։

Սարսուռն, բայց շատ հաստատակամ, գոչեց.

—Պարո՛ն, ինչ որ ամէնէն աւելի սիրտս վիրաւորած է եւ ինչ որ երբեք չպիտի կրնամ ներել, ձեր գաղտնի պահելն է... Գաղտնութիւններուն ամէնէն գարշելին գործած էք, լուռ մնալով այդ մասին...

Զայրացկոտ բողոքի շարժում մը ըրաւ դուքսը։

—Ի՛նչ կ'ըսէք, տիկին ... եթէ լաւ կ'ըմբռնեմ, ձեր խօսքերուն իմաստը այն է թէ չէր կարելի աւելի անարգ կերպով խաբել ձեզ... թէ ամուսնական ծուղակի մը մէջ ձգած եմ ձեզ.. թէ ես, Ռուվրէյի դուքսը, գձուձ, հրէշային վատութիւն մը գործած եմ...

Շուարած, ամուսինին նայեցաւ Բլօթիլտ։

Ի՞նչ կը նշանակէր արդարանալու այս փորձը...

Բլօթիլտ, ահաբեկած, միթէ չէ՞ր տեսած անհելի տագնապին բոլոր մանրամասնութիւնները...

Ֆիւլժանս, իր տէրը խնամած միջոցին բերնէն չէ՞ր փախուցած անբուժելի հիւանդութեան անունը։

Բայց տը Ռուվրէյ իր խօսքը շարունակեց այնպիսի շեշտով մը, որ բնաւ տարակոյս չէր ձգեր իր անկեղծութեան վրայ։

— Գիտեմ թէ սպասաւորս ի՛նչ ըսած է ձեզի... թէ մեծ հայրս ալ ինծի պէս միեւնոյն հիւանդութեան զոհ եղած է...։ Բայց ձեզի եղած այդ անհելի յայտնութիւնը ո՛չ ոք մտքէն անցուցած է մինչեւ հիմա։ Հայրս, այդ հիւանդութեան ախտանիշները չզգալով, եւ իմ վրաս ալ չնշմարելով այդպիսի բան մը, բոլորովին անհետացած կը համարէ՛ր զայն...։ Չեմ գիտեր. բայց կեանքիս ու պատւոյս վրայ կ'երդնում առաջի Աստուծոյ թէ մինչեւ այդ աղետալի իրիկունը ո՛եւ է ախտանշան երեւան ելած չէր։

Ապշութեամբ խառն զարմացում մը նշմարուեցաւ մանկամարդ կնոջ աչքերուն մէջ։

— Ի՞րա՛ւ է ըսածնիդ, պատասխանեց Բլօթիլտ։ Կարելի՞ բան է որ այդ ախտին նախակարապետ ախտանշան մը երեւան եկած չըլլայ։

— Բնա՛ւ։ Շանթի հարուածի մը պէս զգետնած է զիս։

Մանկամարդ կինը լուռ մնաց. կը խորհէր ...

Այսպէս իր առջեւ կեցող մարդը, ամենէն սրտայոյզ նուաստացման մը տակ գլուխ ծռած, ամէն ինչ ունենալ կը թուէր, — հարստութիւն, աստիճան, դիրք . . Այն առանձնաշնորհեալներէն մէկն էր, որոնց համար նախանձոտները կ'ըսեն թէ աշխարհի ամէն բարիքները կը վայելեն... Ինչ բանի կը ծառայէին բոլոր այդ կեղծ երջանկութիւնները...։

(Շարունակելի)